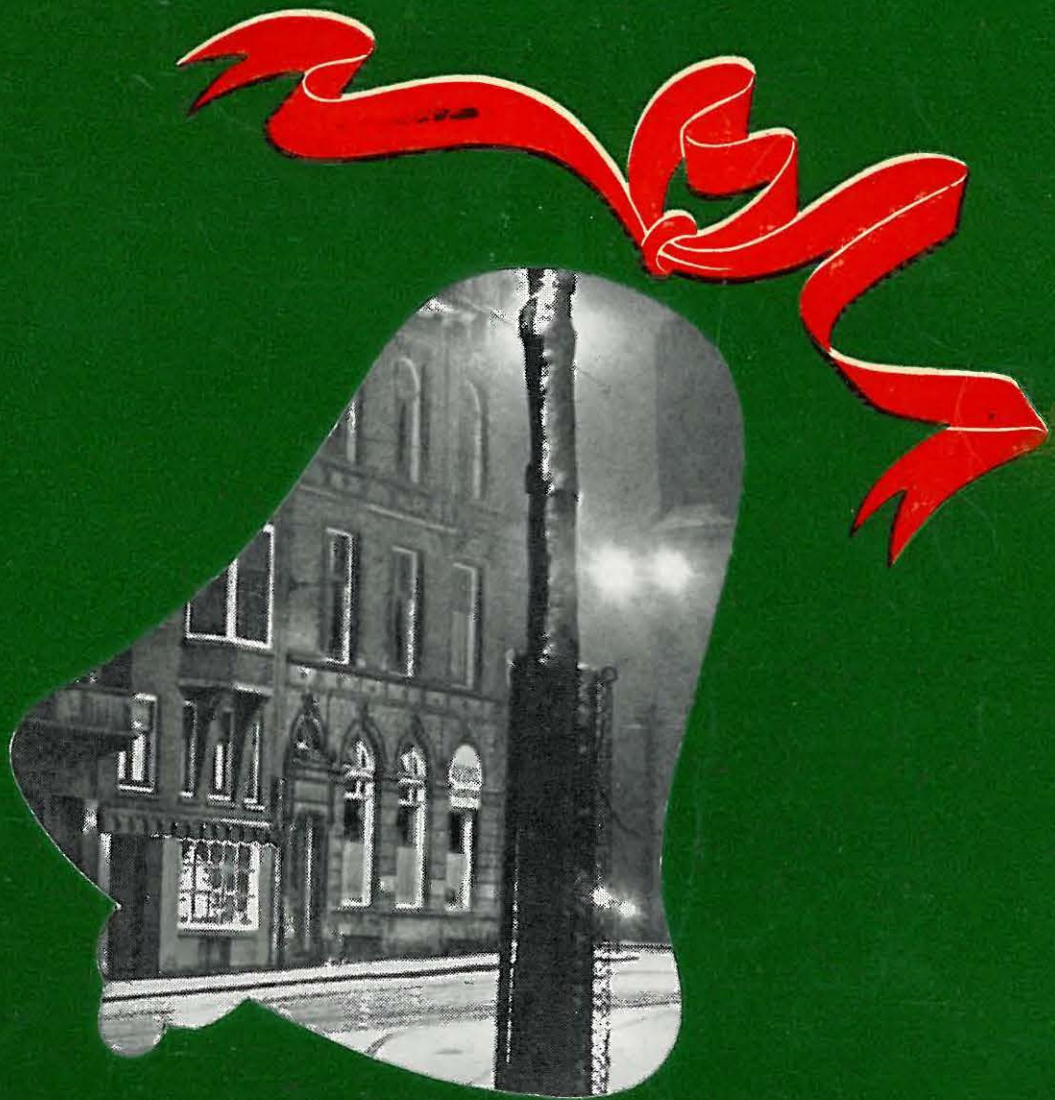

de Uitlaat
Kerstnummer 1955

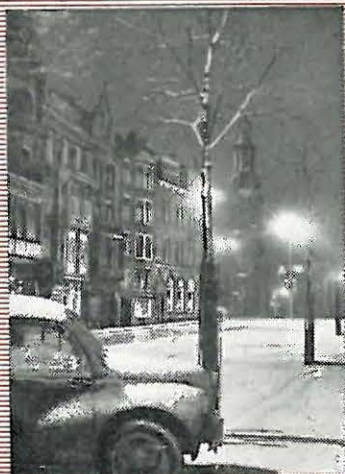
de Uitlaat

personeelsorgaan van de
n.v. Koninklijke Paketvaart-
Maatschappij

10de jaargang no. 12

December 1955

Alle stukken „de Uitlaat“
betreffende te adresseren aan:
de Redactie van „de Uitlaat“
p/a n.v. K.P.M.
Medan Merdeka Timur 5 • Djakarta

De Muntoren te Amsterdam

(foto: Fotografische Bedrijfs-
reclame A.J.H. v.d. Poll - Baarn)

*De Kruijersbrug te Delft in
sneeuwtoot.*

(foto: V. d. Reyken - Delft)

De Christenschare, blij van geest
ter Kerke gaat op 't hoge feest
den eerstgeboren Heiland groeten
en knielen voor de kleine voeten
van 't Kind, waarvoor Herodes greest

Hondel

Tekening van Rembrandt

De Aanbidding der Herders

n in daardie dae het daar 'n bevel uitgegaan van Keiser Augustus dat die hele wêreld ingeskryf moet word.

Hierdie eerste inskrywing het plaasgevind toe Cirénius goewerneur van Sîrië was.

En almal het gegaan om ingeskryf te word, elkeen na sy eie stad toe.

En Josef het ook opgegaan van Galiléa, uit die stad Násaret, na Judéa, na die stad van Dawid wat Bethlehem genoem word, omdat hy uit die huis en geslag van Dawid was,

om hom te laat inskrywe saam met Maria, die vrou aan wie hy hom verloof het, wat swanger was.

En terwyl hulle daar was, is die dae verval dat sy moes baar;

en sy het haar eersgebore Seun gebaar en Hom toegedraai in doeke en Hom in die krip neergelê, omdat daar vir hulle geen plek in die herberg was nie. En daar was skaapwagters in dieselfde landstreek wat in die oop veld gebly en in die nag oor hulle skape wag gehou het.

En meteens staan daar 'n engel van die Here by hulle en die heerlijkheid van die Here het rondom hulle geskyn en groot vrees het hulle oorweldig.

En die engel sê vir hulle: Moenie vrees nie, want kyk, ek bring julle 'n goeie tyding van groot blydschap wat vir die hele volk sal wees, dat vir julle vandag in die stad van Dawid gebore is die Verlosser wat Christus, die Here, is.

En dit is vir julle die teken: Julle sal 'n kindjie vind wat in doeke toegedraai is en wat lê in die krip.

En skielik was daar saam met die engel 'n menigte van die hemelse leërskaare wat God prys en sê:

Eer aan God in die hoogste hemele en vrede op aarde, in die mense 'n welbehag!

En toe die engele van hulle weggegaan het na die hemel, sê die skaapwagters vir mekaar: Laat ons dan na Betlehem gaan en hierdie ding sien wat gebeur het, wat die Here aan ons bekend gemaak het.

En hulle het met haas gegaan en Maria en Josef gevind en die Kindjie wat in die krip lê.

En toe hulle dit gesien het, maak hulle orals die woord bekend wat aan hulle van dié Kindjie vertel is.

En almal wat dit gehoor het, was verwonderd oor wat deur die skaapwagters aan hulle vertel is;

maar Maria het al hierdie woorde bewaar en in haar hart oordink.

En die skaapwagters het teruggegaan en God verheerlik en geprys oor alles wat hulle gehoor en gesien het, net soos vir hulle gesê is.

Betekenis van het Kerstfeest

In het leven van de mens zijn bepaalde belevenissen en gebeurtenissen, die in de cyclus van het jaar steeds weer terugkeren. Sommige brengen vreugdevolle, andere verdrietige herinneringen. Feestdagen vormen in deze schakel een geheel aparte groep, omdat de mens in feeststemming, in zijn dagelijkse routine afgeremd, meer dan ooit open kan zijn voor de goede kant van het leven. Helaas komt van dit laatste in ons jachtend bestaan vaak niet zo veel terecht.

Men beleeft misschien wel pret en jool, maar weet soms ternauwernood waar het bij een bepaalde feestdag of gebeurtenis in feite om gaat. Wel heel sterk komt dit naar voren in de moderne opvatting van de Kerstvreugde. Daarom is het zo goed om, nu wij weer het Kerstfeest beleven, even stil te staan bij de werkelijke betekenis van dit vredesfeest.

Terwijl wij hierover onze gedachten lieten gaan, kwam ons een Kerstnacht uit onze jeugd in herinnering, die toen zo'n indruk op ons maakte, dat wij later op rijpere leeftijd er nog op konden teren.

Wij logeerden met de Kerstvacantie in het kleine plaatsje Albina, gelegen aan de Nederlandse oever van de machtige rivier de Marowijne, die de scheiding vormt tussen Frans- en Nederlands Guyana.

Aan de Franse kant ligt het plaatsje Saint-Laurent, waar zich een grote staatsgevangenis bevindt voor gedeporteerden uit Frankrijk. Elk bezoek aan deze straffkolonie bracht in ons kindergemoed medelijden en onbegrip teweeg, omdat wij toen nog niets begrepen van recht en vergelding, doch slechts stakers zagen, die, ver van huis en haard, dwangarbeid moesten verrichten en hun vrijheid misten.

Toen onze ouders vertelden, dat wij het Kerstfeest aan de overkant bij vrienden zouden vieren, waren wij opgewonden en vol spanning, want Saint-Laurent had voor ons een bepaalde bekoring, die moeilijk onder woorden kon worden gebracht.

Op 24 December des middags om 5 uur staken wij in een grote korjaal met vier roeiers en één man aan de stuurriem de enige mijlen brede Marowijne over. Ons gezelschap bestond uit acht personen, allen in de beste stemming, gezien het vooruitzicht van een copicus Kerstdiner en andere geneugten, die de Kerstviering nu eenmaal met zich meebrengt. Ruim 2 uur zou de oversteek duren; wij werden tussen 7 en 8 uur verwacht. Er liep vloedtij met wat doorstaande passaatwind. Alles ging echter voorspoedig tot een drie kwartier voor de overkant zou worden bereikt. Toen stak vrij plotseling de wind op, de lucht trok helemaal dicht en binnen een kwartier zaten wij in hevige slagregens met harde windstoten.

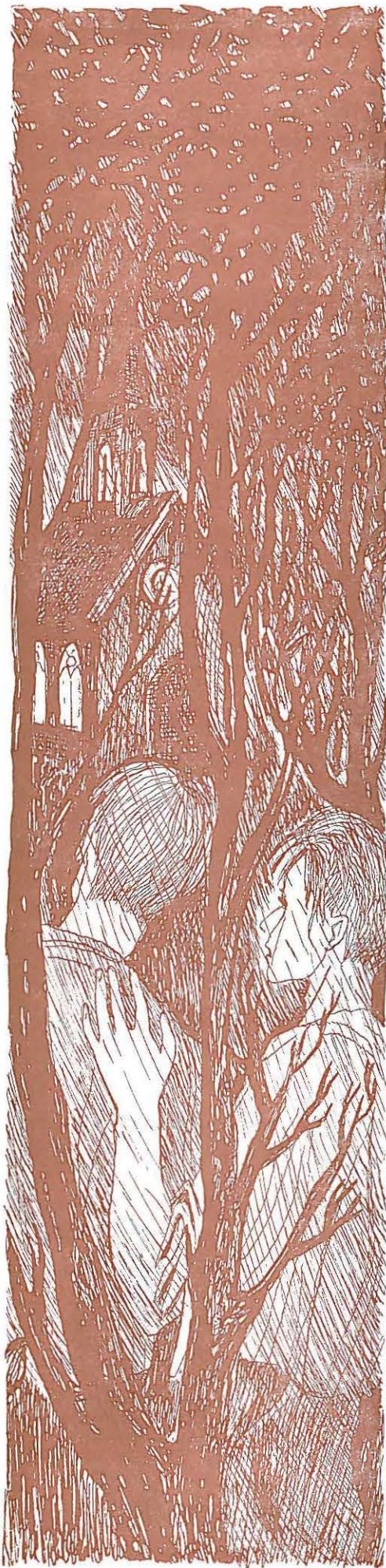
Onze roeiers waren op de rivier thuis als de stadsmens in zijn straatje. Zij behoorden tot, wat men in deze streek

noemt, de groep der bosnegers, afstammelingen van in de slaventijd naar de bossen gedroste slaven.

Zij konden uren aan één stuk onvermoeibaar roeien met driftige slagen, altijd in de maat als een groep marcherende soldaten. De ouderen in ons gezelschap gaven dan ook niet direct blijk van angst, maar wij kinderen kropen naar elkaar toe, beefden, in de inmiddels stikdonkere omgeving, van emotie en rilden van kou in onze doorweekte kleren.

Toen onze korjaal zoveel water overnam, dat hozen niet voldoende meer hielp, werd de stuurriem omgelegd en met de vloedstroom van wind en zee weggelopen. Op dat moment begreep een ieder dat het Kerstfeest, waarop wij ons hadden verheugd, niet zou doorgaan en dat bracht nog meer ontgoocheling en teleurstelling. Tegen een uur of negen klaarde het weer wat op. Ver uit onze oorspronkelijke koersrichting vaderden wij wederom de wal aan de Nederlandse kant waar lichtjes de aanwezigheid van mensen deed vermoeden. In de diepe duisternis aan wal gekomen, bleken wij te zijn aangeland bij een Indianendorp enige uren stroomopwaarts gelegen van Albina. Ons gezelschap was doodmoe, maar toen wij werden verwelkomd door een Nederlandse missionaris, was dat een sensatie die ons allen deed opveren.

Met warme drank en, voor zover beschikbaar, droge kleren, kwamen wij rondom een knappend vuurtje weer geheel tot ons zelf. Het was toch wel een merkwaardige samenloop van omstandigheden, dat wij juist hier moesten landen, in een kleine Christengemeenschap, waar men zich gereed maakte het Kerstfeest te vieren. Hoe vreemd was dat alles, in het bijzonder voor ons jongeren, om in deze Kerstnacht in een Indianendorp te zijn aan de boorden van de Marowijne met de wildernis rondom. Bosgeluiden en vreemde mensjes met naar ons gevoelen uitdrukingsloze gezichten.

Onze missionaris was een forse man met ruige baard, die zijn vreugde, dat hij nu plotseling beschikte over een koor om in de nachtmis de Kerstliederen te zingen, niet onder stoelen of banken stak.

Even voor middernacht verzamelden wij ons in het houten kerkje, waar de Kerstkribbe met de kaarsjes naast de eenvoudige olielampjes een Kerstwijding bracht, die op ons een diepe indruk maakte. Het weer was inmiddels opgeklaard en de nachtmis zette in met het „Stille nacht, heilige nacht”. Aandachtig en in stille devotie aangehoord door dit heterogene gezelschap van Indianen, een groepje bosnegers en enkele westerlingen. Midden onder de dienst, die door haar eenvoud boeide, hoorden wij geschuifel achter in het kerkje en opkijkend, zagen wij tot onze grote verbazing twee Europese mannen in gehavende en doorweekte kleren met onrustige blik en opgejaagde houding binnenkomen.

Onze missionaris scheen de situatie onmiddellijk te begrijpen. Zijn geruststellend gebaar deed hen achterin een plaatsje zoeken en deelnemen aan deze Kerstviering, zo ver van de bewoonde wereld verwijderd. Na de dienst vernamen wij wie deze vreemdelingen waren, die zo plotseling in onze Kerstnacht uit het oerwoud te voorschijn kwamen.

Weggelopen uit de strafgevangenis van Saint-Laurent, hadden deze Fransen, tot levenslange deportatie veroordeeld, reeds een week in de bossen van het Nederlandse gebied gezworven. Zij hielden zich schuil in de buurt van het Indianendorp, toen de klanken van Kerstliederen hun de weg wezen naar het kerkje om neer te knielen bij de kribbe. Levendig is ons bijgebleven de herinnering aan deze ontredderde mensen, die bij het ochtendgloren van de eerste Kerstdag ons weer verlieten, bang om te worden ontdekt.

Het was ontroerend te zien hoe deze mannen, die de hardheid van het leven tenvolle hadden geproefd, als kinderen hun tranen lieten gaan toen zij afscheid namen van ons en de missionaris. Zij hadden de vrede des harten teruggevonden en alle bitterheid afgelegd. Wij beseften op dat moment dat hier in deze pretentieloze omgeving de betekenis en waarde van het Kerstfeest in de schoonste vorm door ons was beleefd.

Dikwijls hebben wij later Kerstvieringen meegemaakt in fraaie kerken, aanzetend aan Kerstdiners, ons vermaakt bij Kerstbals en andere Kerstgeneugten, maar nimmer meer vonden wij een betekenisvoller Kerstboodschap terug dan in die Kerstnacht in de stilte van het Zuid-Amerikaanse oerwoud.

Toch kon daar, materialistisch gesproken, niets worden geboden, er waren geen prachtig versierde Kerstboom met Kerstgeschenken, geen tongstrelende dranken en Kerstdelicatessen. Het was een Kerstviering geheel ingesteld op het geven van alles aan anderen, zonder hiervoor iets terug te willen ontvangen. De man, die dit alles uitdroeg, was naar onze begrippen een eenzaam mens, ver van huis en haard in een omgeving, die alles miste waarin hij was opgegroeid. Zijn naastenliefde maakte echter, dat er geen spoor van heimwee en eenzaamheid was te bekennen, integendeel, er staalde opgewektheid en levensblijheid uit op zijn eenvoudige Christenge-meenschap.

Kerstfeest 1955 brengt wederom voor velen van ons met zich mede ver van huis te zijn en de eigen sfeer te moeten missen. Het is begrijpelijk dat hierdoor de stemming vaak weinig opwekkend kan zijn. Persoonlijk hebben wij in dit opzicht ook ervaring, doch steeds konden wij ons zelf terugvinden bij de herinnering aan het Kerstfeest vele jaren terug in het Indianendorp.

Dan beseften wij dat wij teveel waren ingesteld op hetgeen wij van de Kerstviering voor ons zelf verwachtten, zonder ons af te vragen wat wij op deze dagen aan anderen kunnen brengen. Het is begrijpelijk dat de toepassing van deze gedachte in de praktijk van het dagelijkse leven vele eisen aan ons innerlijk zal stellen, maar in zelfoverwinning ligt de sleutel tot het sterken van ons karakter en het vinden van de ware gemoeidsrust.

Als wij met het Kerstfeest deze geestesgesteldheid kunnen opbrengen, zullen wij eerst recht de werkelijke betekenis ervaren van:

„Een zalig en gelukkig Kerstfeest!”

H.A.C.

Op nevenstaande pagina: sneeuw in het Sterre-bos te Schiedam.

(foto: Steef Zoetmulder — Rotterdam)

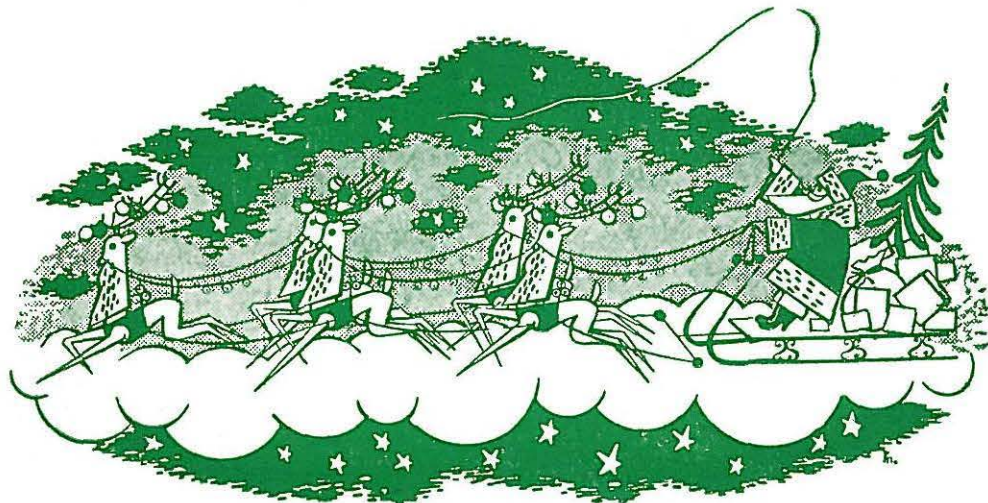
Een oud Chinees verhaaltje.

De vrouw van een soldaat, Fan genaamd, werd door een uitterende ziekte aangetast en was tot aan de poort des doods genaderd. Eén van de priesters Taoisten, tot welke secte Fan behoorde, gaf hem een voorschrift waardoor het leven van zijn vrouw behouden en verlengd zou kunnen worden. Hij moest honderd mussen nemen en die drie tot zeven dagen lang voeden met rijst, vermengd met bepaalde medicijnen. Na verloop van die tijd moesten de vogels worden gedood en hun hersens moesten dan de zieke worden ingegeven.

Dientengevolge kocht Fan honderd van die vogels en voedde ze op de voorgeschreven wijze enige dagen. Op zekere dag kreeg hij een dienstorder van zijn chef, tengevolge waarvan hij van huis moest. Zijn vrouw keek zuchtend naar de mussen en zeide bij zichzelf: „Is het goed, dat om één leven te behouden honderd van deze wezens gedood zouden worden? Ik zou liever zelf sterven dan toelaten, dat dit kwaad bedreven wordt.” Met deze woorden opende zij de deur der kooi en liet de vogels in vrijheid.

Toen Fan thuis kwam was hij boos en deed zijn vrouw verwijten, doch zij had geen reden om berouw te hebben over hetgeen zij had gedaan, want enige tijd later ging haar kwaal vanzelf over. En niet alleen dit, want haar werd een zoon geboren, die op zijn beide handen een merkteken droeg, welke de kleur en de vorm van mussen had.

Dit is één der verhalen uit het boek T'ai Shang Kang-Ying P'ien, dat in China hoog staat aangeschreven, vooral bij de Taoisten, volgelingen van Lao Tsz. Men heeft het boek aan hem toegeschreven, waarschijnlijk ten onrechte, ofschoon het inderdaad de gevoelens van Lao Tsz vertolkt.

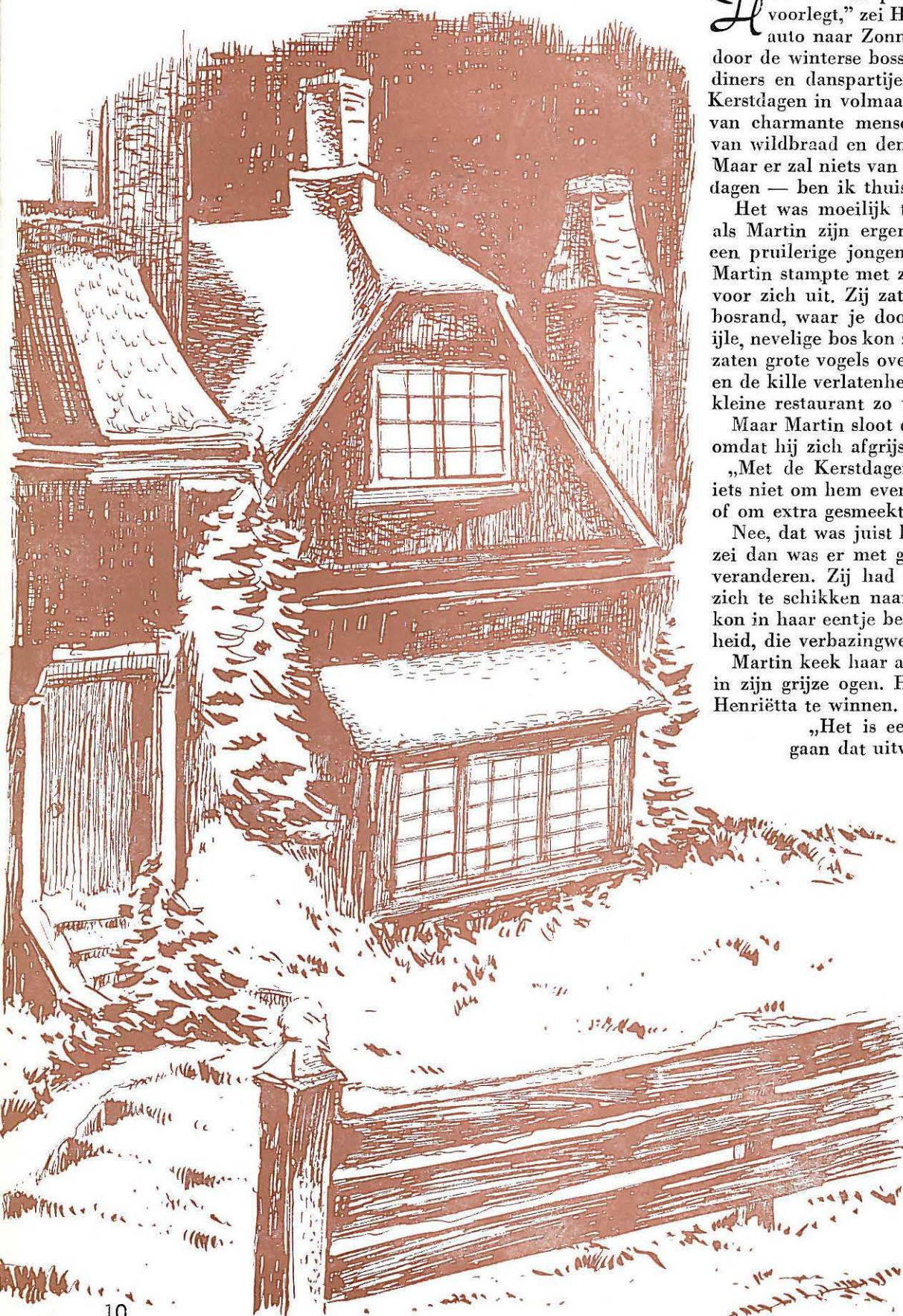

De mensen in het huis

door

Jos Lodewyks

HET is een prachtig plannetje, dat je me daar voorlegt,” zei Henriëtta dromerig: „Vrijdag met de auto naar Zonnezij, Zaterdag een lange wandeling door de winterse bossen, logeren in de Houtvesterij, met diners en danspartijen onder kaarsenluchters, de beide Kerstdagen in volmaakt comfort doorbrengen te midden van charmante mensen en zwierige obers in een geur van wildbraad en dennegroen... Een prachtig plannetje. Maar er zal niets van kunnen komen. Want met de Kerstdagen — ben ik thuis.”

Het was moeilijk te geloven, dat een volwassen man als Martin zijn ergernis even slecht kon verbergen als een pruilende jongen van vijf. Het was nochtans waar. Martin stampte met zijn voet op de grond en keek boos voor zich uit. Zij zaten gezellig in het theehuis aan de bosrand, waar je door de enigszins bevroren ruiten het ijle, nevelige bos kon zien. Hoog in de kale zwarte bomen zaten grote vogels over een winterse wereld uit te kijken en de kille verlatenheid buiten maakte het binnen in het kleine restaurant zo uiterst genoeglijk.

Maar Martin sloot die gezelligheid buiten zijn gemoed, omdat hij zich afgrijselijk ergerde.

„Met de Kerstdagen ben ik thuis,” Henriëtta zei zo iets niet om hem even een plagerige speldeprik te geven of om extra gesmeekt te worden.

Nee, dat was juist het ergerlijke: Als Henriëtta zo iets zei dan was er met geen duizend man meer iets aan te veranderen. Zij had een lieve, eenvoudige manier om zich te schikken naar de wensen van anderen, doch zij kon in haar eentje besluiten nemen met een gedecideerdheid, die verbazingwekkend was.

Martin keek haar aan met een dwingende uitdrukking in zijn grijze ogen. Het was zijn laatste poging om van Henriëtta te winnen.

„Het is een prachtig plannetje en jij en ik gaan dat uitvoeren”, zei hij. „Er is geen kwestie van dat ik je naar die familie van je laat gaan. Het is onze eerste Kerstmis samen en die wil ik met jou vieren in de omgeving die ons beiden het beste past. En nu praten we er niet langer over, wel?”

Henriëtta lachte op haar betoverende manier, die Martin steeds opnieuw weer aanbad. „Nee, schat”, zei ze, „we praten er nu niet meer over. Jij en ik gaan met de Kerstdagen naar mijn huis. Ze willen je leren kennen en ik wil dat jij hen leert kennen, begrijp je? En wees nu maar niet boos. Je zult hen erg lief vinden.”

Op zulk een ogenblik zou Martin in staat zijn haar de bons te geven. Alles wat hij aan trots en zelfverzekerdheid en eigenwaarde in zich

droeg, kwam in opstand tegen de wijze waarop hij eenvoudig gedwongen werd zijn prachtig plan te laten varen. Hij wilde zichzelf niet bekennen, dat hij zich het meest ergerde omdat hem een gelegenheid ontnomen werd te schitteren als de welopgevoede man van de wereld, die zich om geld niet behoeft te bekommeren en zich in luxe en comfort het best thuisvoelt. Hij praatte zichzelf in, dat het eenvoudig ondenkbaar zou zijn, wanneer 'n man zich zonder meer zou moeten onderwerpen aan de heerszucht en de invallen van een vrouw. Maar ergens in de catacomben van zijn hart leefde de overtuiging der werkelijkheid: dat hij een diepe, minachtende afkeer had van de familie van Henriëtta.

Zij was erg jong en erg mooi, deze Henriëtta. Toen Martin haar voor het eerst zag, op het kantoor van zijn bank, had hij plotseling de allesbeheersende overtuiging gekregen dat zij voor hem geschapen was. Hij was met zijn vlotte en innemende manieren spoedig tot haar doorgedrongen en sindsdien had hij in een roes geleefd. Zijn voldoening over het feit, dat hij haar veroverd had, kende geen grenzen en hij had het oprechte voornemen haar gelukkig te maken voor zover dat in zijn vermogen lag. Hij had haar lief met de overmaat van zijn jonge mannelijke dweepzucht en er waren ogenblikken, dat hij haar overrompelde met zijn ontroerende bewijzen van onvoorwaardelijke genegenheid.

Maar hij haatte zijn rivalen.

Henriëtta was op een eenvoudige, kinderlijke wijze gehecht aan haar ouders en haar familie. Een hoekje van haar warme hart bleef voor hen gereserveerd en dit was het dat Martin soms tot razernij bracht. Hij wenste haar geheel en al voor zich alleen en hij duldde deze „sentimentele familie-ziekte” niet, ofschoon hij er weinig tegen kon doen.

Want behalve familieziek was Henriëtta zo gedecideerd als het mogelijk was in deze aangelegenheid. En dus zei ze:

„Met de Kersdagen — ben ik thuis”.

Martin had meermalen geprobeerd met haar over deze kwestie te redeneren. Hij had getracht haar te verblinden met een uitstalling van zijn eigen volledige onafhankelijkheid en met een wetenschappelijke analyse van zijn volslagen minachting voor welk familielid ook. Maar Henriëtta, die de kunst verstond van stilzwijgend luisteren en het hoofd koel houden, had telkens de vloed van zijn argumenten in een afgrond doen verdwijnen door eenvoudig te zeggen: „Martin, ik geloof dat ik heel veel van je hou. De toekomst zal leren of je dat in alle opzichten verdient. Er zijn mensen van wie ik, op een andere manier, ook heel veel hou: omdat ze dat verdienen. Begrijp je, lieveling? Zij hebben mij bewezen dat ze het waard zijn. Het is eenvoudig 'n kwestie van plicht. En laten we er niet over twisten. Je weet dat ik over sommige dingen mijn overtuigingen heb”.

Martin haatte niets ter wereld zo als de gedachte met Henriëtta op familiebezoek te moeten gaan. Hij wist nauwkeurig wat hij te verwachten had: Daar zou een bescheiden, enigszins onhandige moeder zijn, die alsmaar thee zou aanbieden en de kruimeltjes van haar koekjes zorgvuldig van haar Zondagse jurk zou tippen. De vader zou ongelukkig zitten draaien op zijn stoel omdat hij niet wist waarover te converseren met zo een gefortuneerde en gesoigneerde gast en ook al omdat hij niet gewend was in huis zijn knellende schoenen te dragen. Er zou een getrouwde zuster van Henriëtta zijn met bijbehorende man en baby. De man zou eindeloos praten over zijn hobby en zijn werk, die beide natuurlijk zeer onbelangrijk waren, en alle aanwezigen zouden verplicht zijn opletend en geamuseerd toe te zien bij de telkens herhaalde demonstratie van baby's intelligentie: Waar zijn Jantje's haar-tjes? Waar is Jantje's neusje?

Bovendien zou er nog een oom zijn. Martin veronderstelde dat deze persoonlijkheid alles zou slaan op het gebied van burgerlijke verveling. Een oom die de naam had enig fortuin te bezitten en derhalve het hoogste woord voerde in alle familie-aangelegenheden.

Martin was bereid dit alles te trotseren om wille van zijn gevoelens voor Henriëtta. Doch zij zou van hem niet moeten eisen dat hij zich verlaagde tot

een zich behaaglijk voelen te midden van deze wezens, die op een onbegrijpelijke wijze de liefde van een engel als Henriëtta hadden verworven en zich in haar hart genesteld hadden met een air alsof dat zo hoorde. Terwijl dat hart geheel en al gevuld behoorde te zijn met een onverdeelde liefde voor één man die Martin heette.

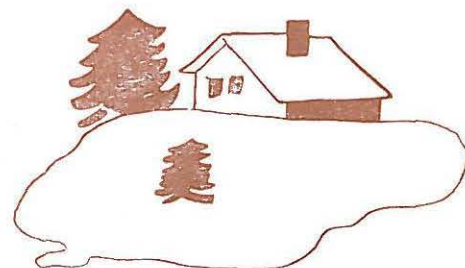
De Kerstdagen zouden aan Henriëtta duidelijk maken, hoe hemelsbreed het verschil was tussen die mensen en hem, dacht Martin. Wellicht zou zij er door vergelijkingen toe kunnen komen de belachelijkheid van haar sentimentele aanhankelijkheid aan haar familie in te zien.

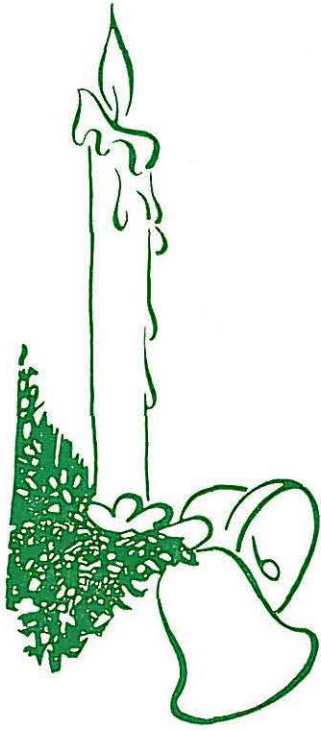
„Aan mij zal het niet liggen”, peinsde Martin. Maar hij zei niets van dien aard. Henriëtta zou het zelf moeten constateren.

„Ons huisje ligt aan de buitenkant van het dorp”, vertelde Henriëtta onderweg, terwijl ze behaaglijk gedoken zat in haar warme wintermantel van ruwe tweed, die zij samen met Martin gekozen had en die haar reusachtig flatteerde. Martin stuurde zijn wagen handig en snel over de modderige wegen, waar de sneeuw tot een smerige, spattende brij gereden was.

„Het is een laag huis”, vervolgde zij en zij sloot haar ogen alsof zij zich het beeld scherp voor de geest wilde halen. „Een laag huis met een dak van rode pannen. Er is een kleine tuin voor, met een groen hek. Aan de voorkant is een erker, daar zullen ongetwijfeld vader en moeder op de uitkijk zitten om met elkander te raden welke wagen het zal zijn, waarmee wij aankomen. Ik hoop dat ze 'n grote Kerstboom hebben. Zo lang ik van huis ben, heb ik nooit een Kerstmis gemist. En als we getrouwd zijn, Martin, zou ik graag ten minste één van de Kerstdagen bij hen doorbrengen. Het is — een soort van heilige traditie weet je”.

Martin tuurde scherp op de weg en mompelde wat terug. Hij onderging deze tocht met de lijdzaamheid van een man, die zich met grimmige voldoening opoffert, en zijn stemming was daar

volkomen bij, aangepast: zijn norse zwijgen en zijn gevoel van durende ergernis zouden voor hem in ieder geval deze Kerstmis trouwe metgezellen zijn. Met hun hulp zou hij ook deze lijdensweg wel kunnen voleinden.

„Zul je er aan denken, dat je iets waarderends over de Kerstboom zegt?” vroeg Henriëtta met iets als een bede in haar stem. „En zul je proberen om moeder een compliment te maken over haar diner?”

„Als je denkt dat ik niet weet hoe ik me gedragen moet om als een beleefd mens te worden beschouwd, dan kan ik beter omkeren”, zei Martin woedend. „Ik heb een hekel aan dit gedoe en je weet het, maar je hoeft me heus niet te vertellen wat ik moet zeggen en wat niet”.

Henriëtta zweeg. Na een paar minuten zei ze zacht: „Ik zou zo graag willen dat je het niet allemaal plichtmatig zou zeggen. Ze zijn reusachtig, zie je. Ik zou graag hebben dat je hen eerlijk zou waarderen om wat ze zijn”.

De auto raasde voort over de natte weg en een fijne sneeuw begon de voorruit te bedekken met een rag. De onvermoeide ruitenwisser trok een halve cirkel op het glas met een monotoom gezang.

„We zijn er zo,” zei Henriëtta. Ja, daar ligt het huis, dacht Martin ironisch. Het kan geen ander zijn. Rode pannen en een groen hek. Nette gordijntjes en een koperen trekbel. „Mon Repos” staat er op 't hek. Natuurlijk: „Mon Repos”. Hoe zou men zulk gedoeje anders moeten noemen. En er gluurde iemand door de gordijnen. Weg.

Zo gaat dat. Loeren en wegduiken. Hij stopte. „Hier is het, niet?” vroeg hij, terwijl hij de portierkruk greep.

Henriëtta zag hem lachend aan. „Dacht je dat mijn vader de originaliteit zou hebben om ons huis „Mon Repos” te noemen? Neen, hier is het niet. Aan de overkant, Martin. Kijk. Ze hebben ons al gezien.

Aan de overkant. Daar lag een vriendelijk, ouderwets huis met veel hoeken en een wonderlijk dak met torentjes. Het had geen naam. Zijn naam zou „Huis” moeten zijn en niets meer. Want uit al zijn ruime ramen straalde de genoeglijkheid naar buiten en de frisse kleuren van z'n houtwerk maakten een welhaast zomerse indruk te midden van de grauwe. „Huis”, zei Henriëtta, „hier ben ik”.

De voordeur was geopend en daarachter was het grijze hoofd van een vrouw te zien, die vriendelijk lachend vooroverboog om naar de aankomenden te kijken en tegelijk niet te veel kou te vangen.

„Moedertje!” zei Henriëtta en zij snelde op de deur toe zonder zich om Martin of haar bagage te bekommeren; Martin morrelde wat in de auto aan de koffers en de plaids, voor hij haar volgde.

„Wij zijn erg blij Henriëtta ten minste deze paar dagen bij ons te hebben”, zei de moeder zacht en zij stak haar arm door die van haar dochter.

„Want wij hebben elkander zoveel te vertellen. Henriëtta heeft mij altijd alles verteld wat zij beleefde”, voegde zij er snel aan toe en zij lachte tegen Martin. „Toen zij zes was, kwam ze al bij me met haar grootste geheimen en ik weet alles van haar schoolliefdes en zo”, ging ze voort. „Je kunt je niet voorstellen hoe troostend het werkt, te weten dat je het vertrouwen van je kinderen hebt. En nu zij weg is, worden er zoveel dingen eenvoudig weggelaten, omdat anders je brieven te lang zouden worden...”

Martin zag in de kamer een reusachtige, verlichte Kerstboom. Hij reikte tot de zoldering en zijn tientallen kaarsjes wierpen een warm licht in het rond, waar de familie zetelde. Martin zag hen allen in een oogopslag en daarna kwamen zij achter elkander naar hem toe. Hij drukte handen en mompelde beleefde zinnestjes. Henriëtta's vader was een kleine, gebogen man met een intelligent gezicht en vriendelijke, ietwat spottende ogen. Hij maakte een gebaar met gespreide handen in het rond en zei: „Maak het je gezellig, Martin. Mijn dochter heeft je meegebracht en dus ben je welkom. Wij wensen je een goede Kerstmis”.

Een bekend stadsbeeld te Hoorn in sneeuwtol.

(foto: Ir. W. F. van Heemskerk Dicker — Den Haag)

Henriëtta's zuster was een opvallende schoonheid, doch van geheel ander type dan Martin's uitverkorene. Zij was bijna een hoofd groter en helblond, en Martin kon zich moeilijk voorstellen dat zij moeder van een tweejarig kind was. Hij zou haar nog bijna jonger hebben geschat dan Henriëtta, ofschoon zij toch drie jaar ouder moest zijn. Zij kwam op hem af alsof zij hem wilde omarmen, en toen Martin onwillekeurig de daarvoor vereiste houding aannam, deed zij 't ook werkelijk, terwijl zij lachend uitriep: „Eindelijk eens een man die situaties weet te beheersen. Welkom, candidaat-zwager, je moest weten hoe saai het hier was voordat jullie arriveerden. Mijn man is in de achtertuin om te zien of vader zijn bloemen behoorlijk heeft afgedekt. Ik hoop dat jullie elkander iets zullen kunnen vertellen dat belangrijk genoeg is om naar te luisteren. Ha, daar is hij”.

Tussen de gordijnen door, die de achterkamer van de voorkamer scheidde, stapte 'n lange, magere man binnen, wiens gehele gezicht straalde van een nauwelijks verholen verrassing. „Henriëtta”, zei hij, „ik ben sprakeloos dat je mijn raad hebt opgevolgd. Ik zei je een lange man te nemen en ziedaar. Hij is precies mijn maat. Ik dank je voor je attentie, ik zal het nooit vergeten. Welkom, Martin, zeg maar Floris tegen me. Eigenlijk heet ik Floris, maar mijn vrouw vindt, dat die afkorting symbolisch zo prachtig bij mij past. Ik ben namelijk bloemist. Hebben jullie een goede reis gehad?”

Martin wilde antwoorden, maar thans verscheen tussen de gordijnen nog een persoonlijkheid, die zich tot zover muistil gehouden had. Een kogelronde

jongeman van ongeveer twee jaar be-
woog zich waggelend op handen en
voeten tussen de benen van Flor door
in de richting van zijn moeder, die hem
met een zwaai van de grond hief en
plechtig in Martin's armen deponeerde.
Martin stond een ogenblik verslagen.
Het kind keek hem met veel belangstel-
ling aan en zei: „Prowwutiofreh”, een
mededeling, waarop weinig commentaar
te leveren viel.

„Waar is Jantje's neusje?” vroeg
Martin voorzichtig, doch een daverend
gelach van de gehele familie bewees
hem, dat hij de verkeerde toon had
aangeslagen.

Flor staakte zijn gelach en zei
plechtig: „Ik schrok me een beroerte.
Zou mijn zoon zijn neusje kwijt zijn,
dacht ik. Maar gelukkig zit het ogen-
schijnlijk nog precies op dezelfde plaats
als toen ik hem voor het laatst zag.

Weet je nog meer van die opzien-
barende informaties te bedenken?”

Martin zette het kind op Henriëtta's
schoot en lachte. Henriëtta keek dank-
baar naar hem op.

„Doe je jas uit, Martin”, zei ze
liefdevol, „en maak het je gemakkelijk.
Deze dagen zijn vlug om. En we hebben
nog zóveel te bepraten”.

„Het is de liefde, die ons bindt”, zei
Henriëtta ernstig, toen zij in het donker
van de tweede Kerstavond met Martin
in de kleine voortuin naar de sterren
keek, terwijl binnen het neuriënd
gezag klonk van oude en jonge stem-
men, die een Kerstlied hadden aange-
heven. „Zij zingen vals”, zei Henriëtta,
„maar voor mij is het of de engelen
zingen. Kun je dat nú begrijpen,
Martin?”.

Hij zweeg. Man van de wereld, dacht
hij, wat heb ik veel gemist. Hier sta ik
met het liefste meisje van de wereld,
dat ik geroofd heb uit de kring van de
beste mensen ter wereld. Het was niet
mijn schuld. Ik heb dit nooit gekend.
Hij drukte zacht de arm, die op de zijne
lag en kuste haar haren, die blonken in
het maanlicht.

„Het spijt me”, zei hij eenvoudig.
„Jij hebt me met straffe hand geleerd
wat ik weten moest om jou te kunnen
behouden. Ik dank je daarvoor. Ik dank
jullie allen voor deze Kerstmis”.

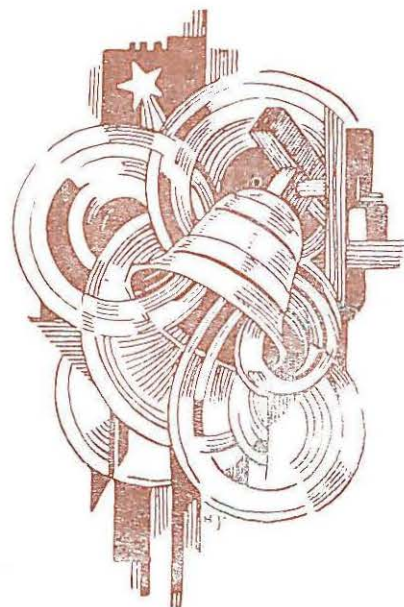
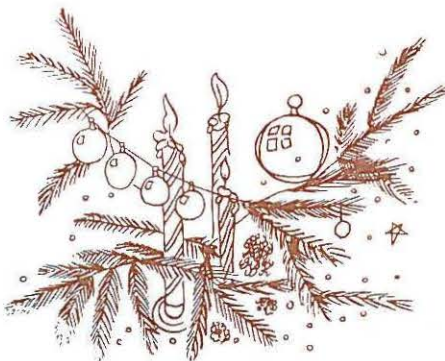
Henriëtta legde haar hoofd tegen zijn
schouder. „Ik heb je meegenomen om
hen te leren kennen”, zei ze langzaam.
„Ik had je zoveel van hen kunnen ver-
tellen, Martin. Maar ik zou het je zelf
laten zien. Ik had je kunnen vertellen
hoe gelukkig wij zijn. Ik had je kunnen
vertellen, dat wij allemaal voor elkan-
der ons leven lang geofferd hebben. Ik
kon studeren omdat Ella om mijnentwil
haar studie opgaf en ging werken. Oom
Gerard — die nu ziek ligt en deze
Kerstmis gemist heeft — offerde het
grootste deel van zijn spaargeld om
vader te helpen toen het misging met
zijn zaak. Wij gaan hem morgen bezoeken
en rode kastulpen brengen, niet,
Martin? En Flor — hij steunde Ella zo
prachtig, toen zij het moeilijk kreeg
voor de geboorte van Jan. Zij was
prikkelbaar en schold hem uit en hij, o,
Martin, je had dat moeten zien. Hij
is een mán. En moeder... En vader...
Ik kan je niet alles vertellen, Martin,
maar je moet me geloven, als ik zeg,
dat zij mijn liefde verdiend hebben. Ik
zal hen nooit opgeven. Nooit, Martin,
voor niemand en voor niets.

Martin nam haar kleine hand in de
zijne. Zij zag hem glimlachen in het
witte licht, dat over het puntige dak
in de tuin viel en daar grillige scha-
duwen tekende.

„Ik zal jou ook nooit opgeven,
Henriëtta”, zei hij met grote beslistheid.
„Er zal nu niets meer tussen ons komen.
Jij hebt mij jouw liefde gegeven, toen
ik haar niet verdiende. Dat is meer dan
een man mag hopen. Ik zal hen lief-
hebben, omdat zij mij hebben getoond
hoe kostbaar je bent. Zij hebben mij
daarmee het schoonste Kerstcadeau
gegeven, dat een man op aarde ooit
gekregen heeft”.

Daarbinnen klonk de zware stem
van Flor uit boven de melodie. Het had
moeilijk valser gekund. En Martin
lachte.

(uit: „Libelle”)

Advent

Bijna gaat het misten: de mensen
bewegen
snel en onrustig in zichzelf verdiept;
het licht is traag, het houdt de
stemmen tegen,
de wind hangt willoos in het graauw
verschiet.

*

Wij raken langzaam los van alle
dingen,
niets is er, dat ons nog herbergen
kan,

wij zoeken overal herinneringen,
maar weten er de vruchteloosheid van,

*

tot alles uit ons hart is weggeslagen
en er niets over is, dat ons kent,
dan, plotseling, begint een helder
vragen,
hoorzichtig eerst, wij zijn het licht
ontvond,
maar onweerstaanbaar groeiend door
de dagen,
zingend en stralend, - want het
is Advent.

Gabriël Smit

Nevenstaande pagina: Zwammerdam; molen
in de sneeuw.

(foto: Ir. W. F. van Heemskerck Dülcker
— Den Haag)

MANANA

Kerstmis in Puerto Mexico

door

Willem Addeson

Kerstmis in Puerto Mexico. Een holler gat heb ik van m'n leven nog niet gezien, of het moest de wereldhaven van Moekalla in de Hadramaut zijn. De loods die je aan boord krijgt, draagt een paar geweldige zeelaarzen en een strooien hoed en hij lijkt sprekend op Klein-Duimpje met de zevenmijlslaarzen. Engels praten doet hij niet. Alleen maar zo'n allergaartje van een paar woorden Engels en Spaans en God weet wat nog meer. Maar we kwamen voor de kant, met stuurboordzij tegen een gammele houten steiger, waar de gaten invielen van ouderdom. Op vierentwintig December lagen we vast. Morgen zou het Kerstmis zijn. En er was niemand aan boord, die dat een lollige gedachte vond. Het kon ze nog niet eens zo héél veel schelen, als dat nou New-Orleans was geweest of Londen of New York. Maar Puerto Mexico, uitgerekend Puerto Mexico! Er was letterlijk niets te doen in het plaatsje. Waar de mensen van bestonden weet ik nog niet. Want je had er een paar winkeltjes met de uitstalling op straat, waar ze tortilla's verkochten en pu'que en wat groenten en fruit, maar daarmee hield het op. Geen fabrieken, geen pakhuizen, niks. Ja, manana, daar waren ze sterk in, net als overal in Mexico. Wanneer komt de lading? „Manana”. Is er een kans, dat we gauw vertrekken? „Manana”. Kunnen jullie ons twintig potten huidverf leveren? „Manana”. Morgen, morgen, morgen.

Natuurlijk gebeurde er nooit wat. Het enige, wat zeker was, was de datum. Vijfentwintig December, Eerste Kerstdag. Manana. Morgen Kerstmis in Puerto Mexico. Soms had je het druk en dan hield je werk je bezig. Soms ook had je niets te doen, en dan kropen je gedachten terug naar Europa of naar andere landen, waar ze tenminste een behoorlijke winter hadden. In Amsterdam zou nu wel een dunne mist hangen boven het Damrak en de trams zouden verlicht zijn en de étalages en er zouden een paar stille meeuwen scheren boven het water. De mensen zouden sjouwen met pakjes en kerstbomen. Het was toch immers Kerstmis, morgen?

Sommigen zeiden, dat ze heimwee hadden. Dat was natuurlijk een leugen. Want heimwee is een ziekte en ziek waren ze geen van allen. Ze hadden alleen maar gruwelijk de pest in. Omdat

ze in Puerto Mexico lagen en omdat het morgen Kerstmis was.

Wij in de midscheeps, hadden het best in de gaten, dat de stemming hopeloos was, maar zelf hadden we het ook niet al te best naar onze zin en wat wou je eraan doen? Er was in heel Puerto Mexico geen behoorlijke kroeg te vinden, anders zou vast en zeker de hele crew vanavond als een Maleier zijn, daar ben ik zeker van. Nu hingen ze zo maar een beetje aan boord rond. Ze vloekten op de Mexicanen met hun eeuwige manana. Ze vloekten op het schip, ze vloekten op ons, omdat wij ze zo onmenselijk hard lieten werken, terwijl ze nota bene geen fluit te doen hadden en we ze juist bezig hielden, om hun gedachten wat af te leiden. En feitelijk vloekten ze ook op zichzelf. Want ze scholden zich voor mateloze idioten, dat ze juist uitgerekend zeeman geworden waren. Je kan beter koekiesbakker zijn, zeiden ze. Dan was je met Kerstmis tenminste behoorlijk thuis.

.....en terwijl hij moeizaam op een sunlight-kistje klom.....

Enfin, om je dood te ergeren. Het lijkenhuis op de Bowery was er een oord van plezier bij. Bootsman Lakeveld had dat ook wel in de gaten. Hij mocht dan een wat ruwe klant zijn en zijn verhalen kwamen die van wijlen Eikebroek nabij, als ze hen niet overtroffen, maar hij had hart voor zijn mensen, en dat maakte hem tot een juweel onder de bootlieden. En toen 's avonds de bootwerkers naar de wal waren, kwam Klaas de trap naar de onderbrug opstommelen en vroeg „een woretje mit de opperstuurman”.

Rang, muskietengordijn open, rang, weer dicht en wel een half uur lang smoesden ze daar binnen. Lakeveld's stem bromde als een geluid van een verre motor en af en toe kon je de stuurman horen lachen. Toen Klaas later naar buiten kwam, stond zijn baardige gezicht opgewekt en het leek of een zware zorg van hem was afgewenteld. Ik scheen een beetje nieuwsgierig te hebben gekeken, toen hij langs m'n dekstoel kwam, waar ik zat te lezen, want hij bleef staan en keek op me neer. „Voor z'n ruige, stuurman” zei hij en een knipoog onderstreepte zijn woorden. Veel snapte ik er niet van, maar de eerste wilde ook niks loslaten. Hoewel, dat er wat broeide, dat was zeker. Er was daarbinnen een plannetje uitgedokterd.

Toen hadden de mensen al iets, dat hun gedachten afleidde. Het gerucht, dat er wat op til was, ging als een lopend vuurtje over het schip, net zoals dat altijd gaat en de wildste verhalen deden de ronde. Maar niemand snapte het ware. Alleen de stuurman en Klaas waren de ingewijden.

De volgende dag werd er niet gewerkt. Kerstmis bleek zelfs in Puerto Mexico een feestdag te zijn. Even leek het, of de slechte stemming aan boord nog slechter zou worden. Om acht uur wou Rinus Wester, de olieman, op de vuist met de lampenist om een futiliteit en alleen het persoonlijk ingrijpen van de opperstuurman en de eerste machinist kon een vechtpartij voorkomen. Toen deed de stuurman de volgende zet. Hij liet de boodschap rondgaan, dat alle hens om tien uur bij luik vier verwacht werden. Direct had je de poppen weer aan het dansen. Wat zou er loos zijn? Zou het om die ruzie van zoëven gaan? Waren er bijzondere orders van de maatschappij? En in de opwinding merkte niemand, dat bootsman Lakeveld van boord sloop en in de plaatijzeren loods op de kade verdween. Aan de andere kant kwam hij er niet uit en dat had alleen de stuurman in de gaten, die hem trouwens had zien gaan.

Om tien uur stond of zat de hele bende op en om luik vier. Dertig man.

Dit is een opname van het ms. „Van Noort” toen dit schip tijdens ruwe zee in de nabijheid van Brisbane het ms. „Sinabang” passeerde. Deze foto werd, met een gewone Agfa box camera, gemaakt door de heer Th. G. Vermeij, telegrafist van de „Sinabang”.

Matrozen, stokers, stuurman en machinisten, de marconist, de kok, de steward, en zelfs de kapitein. Alleen Klaas Lakeveld was er niet bij, maar daar had niemand erg in; ze waren te vol van de dingen, die komen zouden.

Twee minuten later schrok de wachtmansman aan de walreep zich een ongeluk. Want de zonderlingste gestalte, die hij ooit gezien had, klom voetje voor voetje de plank op. Het lichaam was gewikkeld in een lap bruinrode presenning, waaronder twee enorme voeten uitstaken, gestoken in rafelige gymnastiekschoenen.

Boven het lichaam woei een volle, zwarte baard zachtjes in het ochtendkoeltje en op zijn hoofd had de spookverschijning een strohoed, waarop als teken van zijn waardigheid met rode verf een kruis was gekloddert. Op zijn rug droeg hij een jute-zak en in de hand hield hij bij wijze van staf een bamboestok geklemd. Zijn blauwe ogen glommen midden in zijn zwarte baard en een gichelend lachje kwam uit het vierkante gat tussen de bossen haar. Plechtig schreed hij naar het luik. „Verrek” zei de lampenist en hij gaf de donkeyman van pure opwindning een por in z’n zij, „verrek, Klaas Lakeveld!”.

Klaas hoorde die opmerking en terwijl hij moeizaam op een sunlightkistje klom, vestigde hij een verontwaardigde blik op het lampje. „Noppes” zei hij in

onvervalst Rotterdams, „niks geen Klaas Lakeveld. Ik bin de Kerstman en ik bin hierheen gekommè, helemaal na Pwerto-meksiko om jullie te vertellen, dat je een stelletje labbekakken ben. Bah, wat een kerels, kniezen, omdat ze mit Kerstmis niet thuis benne. Papjoggies! Zie je dan niet, hoe merakelsfijn de zon schijnt. En toch hebbe we Kerstmis en ik bin de Kerstman. Jullie motte me maar neme, zoas ik bin. Me zwarte Piet had ik ook bij me, maar die is erreges in de kampong achtergebleven. Die had last van de warremte zeedie”. Enfin, zo ging het door, wel een kwartier lang. Het was wel niet allemaal gekuiste taal, die Klaas uitsloeg, maar ze vräten het en de lach was niet van de lucht. En toen er tot besluit voor iedereen nog twee pakjes Lucky-Strike uit de jute-zak kwamen, dacht niemand meer aan z’n pestbui van gisteren en bootsman Lakeveld kreeg het gevoel, dat hij een goed werk had verricht.

„En nou heb ik tot besluit nog een soortement verrassing voor jullie” zei hij, „as je mijn vraagt, wanneer me gaan vare, dan zeg ik: „Manana”. Maar deze keer is het wáár. De stuurman heb het me zellef verteld!”

Die avond werden er dertig opgetogen brieven naar huis geschreven. En het opschrift luidde: Puerto Mexico, Kerstavond.

(uit: „De Blauwe Wimpel”)

Ontvangst-centrum voor jonge vreemdelingen

In Parijs is een ontvangst-centrum voor jonge vreemdelingen geopend.

Het algemeen bestuur van de organisatie voor jeugd en sport heeft namelijk aan de Boulevard l'Amiral-Bruix nr 245 te Parijs zulk een ontvangst-centrum ingericht voor jeugdige vreemdelingen, die een paar dagen met vakantie te Parijs komen. Dit ontvangst-centrum — met 110 bedden — is kort geleden geopend. Het beheer is opgedragen aan het Internationaal Tehuis voor Jongelieden (Maison Internationale des Jeunes) en aan het Centrum voor Culturele en Sociale Samenwerking (Centre de Coopération Culturelle et Sociale).

De logé's, die er enige dagen doorbrengen, kunnen hun maaltijden gebruiken in een universiteits-restaurant.

Archipel-vaart in het verleden

door
G. Knijpenga
XX

De vele scheepsongevallen gaven de Court of Inquiry te Singapore soms aanleiding tot minder aangename opmerkingen aan het adres van enkele Chinese reders. Om enkele voorbeelden te noemen: in 1895 ging het ss. „Earnstcliffe” verloren op de Javakust; de „St. Pancras” stootte op een rif bij Labuan (total loss) en de met olie geladen „Billiton” verbrandde op zee. De „Teresa” van Wee Bin & Co. was in 1896 overduel, doch werd evenwel met een gebroken schroefas gevonden bij Ampenan en door de „McAlister” veilig binnengesleept.

De „Celestial” 1013 ton (Capt. W. Courtenay) van Tan Kim Tian & Sons vertrok in Maart 1896 te middernacht van Singapore met bestemming naar Java, doch liep enkele uren later op de Sora-rock bij Paloh Nangsar en brak in tweeën. Het ss. „Bawean” (Kapt. Haye) van de K.P.M., komende van Singapore, kon bemanning en passagiers overnemen en bracht die terug. Sleepboothulp werd gezonden, doch het schip, dat verzekerd was voor \$ 40.000.-, was niet meer te bergen. Bij het onderzoek bleken de stuurlieden reeds van 'smorgens 5 uur op de been en overmoeid te zijn geweest, waaraan de onnauwkeurige navigatie werd toegeschreven. De Court concludeerde: „het verlies van de „Celestial” is praktisch een aanklacht tegen de methodes van Chinese scheepseigenaren. In het oog van de Court is dit voorval weer een demonstratie van het verkeerde van deze werkwijze. Het voorval van de „Celestial” kan aangenomen worden als die van zovele anderen. De schepen zijn onderbemant en de officieren overwerkt. De schepen worden door de agenten van de eigenaren beladen zonder dat de gezagvoerder of stuurlieden er in gekend worden en zodra alle lading aan boord is moet worden vertrokken, ongeacht hoe donker de nacht of moeilijk de navigatie is. Zodra een der officieren maar durft te klagen, kan hij elders zijn fortuin gaan zoeken. Bij de Chinesen berust in zekere zin het hoogste gezag en de gezagvoerder heeft slechts te gehoorzamen. Hij zal af en toe eens met de stuurlieden overleggen, doch overigens hebben ze te doen wat hen gezegd wordt. Hoe vermoeid ook, ze moeten vertrekken, als orders daartoe worden gegeven. Zulke methodes moeten onvermijdelijk tot ongevallen leiden. Chinese reders zorgen ervoor binnen de perken der wet te blijven,

doch ze moeten leren dat het schadelijk is hun schepen te onderbemannen en hun officieren te behandelen alsof het machines zijn, die onbeperkt door kunnen werken. Mogelijk zouden de assurantie-maatschappijen de Chinese reders tot een beter begrip van scheepsbeheer kunnen brengen.”

De brand in 1890, aan boord van s.s. „Borneo” (349 ton) van Low Sam & Co, meende de Marine-Court te moeten toeschrijven aan onzorgvuldige belading. Bij onderzoek bleek haar, dat de verantwoordelijkheid voor de overname en stuwning van lading geheel aan de klerken werd overgelaten, in plaats van, zoals de Court meende, dit onder direct toezicht van de captain en de stuurlieden dient plaats te hebben.

Een zelfde geluid kon men beluisteren na de ramp van het s.s. „Sarie Borneo” in 1924, dat de ouderen onder ons zich ongetwijfeld nog wel herinneren. Dit schip van 800 ton, behoorde aan Thio Soen Yang te Bandjermasin, voer in geregelde dienst op Singapore. Gezagvoerder was J. Offerhaus, eerste stuurman A. Dublinga, eerste werktuigkundige Pagler en tweede Perreau. De „Sarie Borneo” vertrok 29 Juli 1924 van Bandjermasin doch arriveerde nimmer te Singapore. De 7de Augustus rapporteerde de Noorse stomer „Hero” zeer veel wrakhout bij het Sambarlichtschip aan de Z.W.-hoek van Borneo te hebben zien drijven. Ook de „Janssens” van de K.P.M. kwam met dergelijke berichten binnen, zodat het ergste werd gevreesd. Zekerheid kreeg men pas toen een sloep met 19 Chinese (naar later bleek de enige) overlevenden te Sampit aankwam. Het door onoordeelkundige belading onstabiel geworden schip was 31 Juli 's avonds om 10 uur omgeslagen tijdens een hevige bui die uit het Noorden was komen opzetten. Bij deze ramp kwamen 67 personen om het leven w.o. vele familieleden (de moeder, twee dochters, zoon en schoonzoon) van de reder.

Ook hier werd commentaar gehoord op de Chinese werkwijze, niet de gezagvoerder en stuurlieden regelden de belading, doch dit was het werk geweest van Chinese ladingklerken.

Verzette men zich aan boord tegen de beladingwijze, dan volgde meestal ontslag, daar er liefhebbers genoeg waren die de opgevallende plaats wilden innemen.

Het is steeds gevaarlijk om te generaliseren en, om eens een andere

beoordeling te laten horen, zij vermeld dat Captain Forebrace, die in het begin van deze eeuw op diverse Singapore-schepen heeft gevaren schreef: „The Singapore Chinese towkays were liked and respected by the masters of the ship they owned and it is not too much to say that without their help Singapore would never have reached the position of one of the premier ports of the far East”.

Ook Mr. Drysdale, in 1872 als ingenieur te Singapore aangekomen, beweerde de beste herinneringen aan Chinese en Arabische eigenaren te bewaren. Natuurlijk zullen er onder deze reders geweest zijn die er minder oirbare praktijken op na hielden, doch die waren, vooral in die jaren, elders op de wereld ook te vinden.

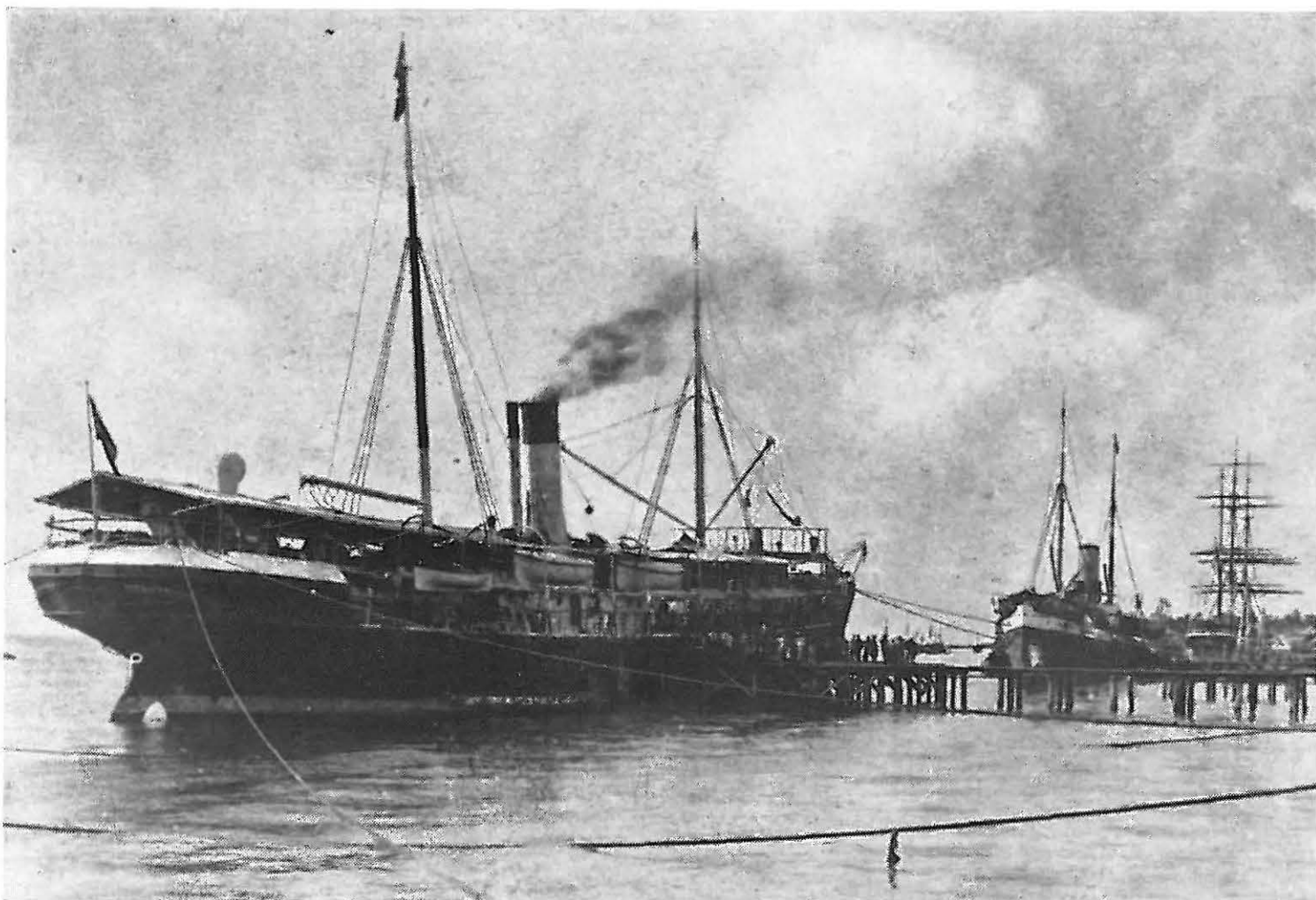
*

Van de vele Institutions en Clubs zouden wij thans alleen de Engineers Association willen noemen en speciaal de, niet onvermakelijke en de geest des tijds tekenende, wijze waarop deze bond tot stand kwam.

Een van de oud-leden, Mr. J. H. Drysdale vertelde in 1924 wat hij zich daarvan nog wist te herinneren in W. Hakepeace A. O. 's „One Hundred years of Singapore” aan welk boekwerk wij o.m. nog diverse andere bijzonderheden voor deze artikelen ontleenden.

Mr. Drysdale had als vierde machinist het s.s. „Tanah Merah” van Engeland mede uitgebracht doch werd, voor de kustvaart overcompleet zijnde, in 1872 met pak en zak op Tandjong Pagarwharf gezet. Hij bleef te Singapore, eerst varende, en was later vele jaren in dienst van de firma Riley & Hargreaves. De werktuigkundigen (ook op de Nederlandse schepen van de Nederlands Indische Stoomboot Maatschappij) bestonden in die dagen voor 90% uit Schotten. Tot 1881 kwamen deze wel eens informeel bij elkaar in diverse hotels, welke samenkomsten dan meestal een min of meer onstuimig einde vonden in Finkelsteyn's Tingle-Tangle.

Bovenstaande foto werd gemaakt in de haven van Makassar op 20 Mei 1893. Het zijn v.l.n.r.: het ss. „Saladin” (Singapore-Javahavens-Fremantle), het ss. „Generaal Pel” (K.P.M.) en de Noorse bark „Nordenskjöld”.

In October van dat jaar arriveerde, vanuit Engeland een nieuw gebouwd Spaans stoomschip, de „Leo XIII”, met drie Engelsche werfmachinisten aan boord tot Manilla. In die dagen hadden de zeeschepen nog zout water in de ketels en moesten geregeld spuien ter voorkoming van zoutaanslag. De Spaanse werktuigkundigen hadden hiertegen bezwaren, aangezien e.e.a. natuurlijk met extra brandstof-verbruik gepaard ging.

Daar de Engelsen echter op dit spuien stonden, kwam er herrie, die zo hoog opliep, dat de Spaansche gezagvoerder het nodig vond hen in hun hutten op te sluiten. De ketels verbruikten minder brandstof, doch het gevolg was o.m. dat de einden der oliepijpen oververhit raakten enz. Het schip kwam, zo goed en zo kwaad als het ging, te Singapore aan om te bunkeren.

De gevangenen bleven opgesloten, doch een van hen slaagde erin een munt, verpakt in een briefje, op de kade te werpen, met verzoek aan de vinder dit aan een Engelse machinist af te geven. Dit geschiedde en het briefje kwam terecht bij een van de machinisten van de Blauwpijper „Priam”, die

achter het Spaanse schip lag. Deze trachtte aan boord van de „Leo XIII” te komen, doch werd weggejaagd. Daarop stelde men zich via Mr. Jackson Millar, Superintendent Engineer van Tandjong Pagar, in verbinding met de havenmeester, Captain Barney Ellis. De zaak werd bij de Supreme Court voorgebracht, alwaar de Chief Justice zitting hield, die een bevel Habeas Corpus (de Engelse wet van 1679, die de burgers vrijwaart tegen onwettige gevangenhouding) uitschreef aan de gezagvoerder van het schip om de mannen af te leveren. Een politie-inspecteur bracht dit bevel aan boord met daarbij een document dat hij aan de mast hechtte en dat het schip verbod de haven te verlaten. Hij werd van boord gejaagd en kreeg, het van de mast gescheurde document, nagevorpen.

Onmiddellijk hierna ging de captain aan wal naar de Spaanse consul, doch deze was juist onderweg naar het schip. De consul beval de 1e stuurman direct te vertrekken, captain or no captain, hetgeen geschiedde. Terwijl het schip wegstoomde, en de consul het op de kade stond na te kijken, vervoegde de

kapitein zich bij hem en er ontstond een ruzie, waarbij zich Inspecteur Jennings voegde met 50 gewapende Sikhpolitieagenten. De kapitein werd medegenomen naar het centrale politiebureau; de consul was uiteraard immuun voor arrestatie.

De avond was het toneel van wilde opgewondenheid. Machinisten gingen naar advocatenkantoren en, deze gesloten vindende, doorkruisten ze de gehele nacht de stad op zoek naar de privé adressen der juristen. Mensen op Tanglin en elders werden wakker geklopt en hun werd gevraagd waar de advocaten woonden.

Degenen, die ze in sarongs of pyama's aantroffen, werden verzocht de volgende dag op het Supreme-Court te komen. Het nieuws werd zelfs naar Penang geseind waar nog drie advocaten bij elkaar werden getrommeld en op de „Phya Pekket” werden gezet naar Singapore. (Wat men met al deze lawyers wilde is ons niet recht duidelijk; degenen die ze bijelkaar trommelden wisten het waarschijnlijk ook niet, doch de gemoederen waren verhit en de drang om iets te doen uitte zich blijkbaar op deze wijze).

Ijsbrekers op de Lek.

(foto: H. J. v.d. Vlist)

De volgende dag werd de kapitein verhoord i.v.m. ongehoorzaamheid aan de rechtbank en veroordeeld tot 12 maanden gevangenisstraf of tot hij van gehoorzaamheid zou doen blijk geven, door de drie mensen af te geven. Aangezien er geen „man of war” in de haven was werd Hongkong gewaarschuwd van waaruit de kruiser „Pegasus” naar Manilla werd gezonden. Daar werden de drie mannen van boord gehaald.

De plaatselijke machinisten zagen de noodzakelijkheid van een bond in en zo ontstond de Engineers Association met 147 leden.

*

Het artikel rubber, dat in latere jaren zo'n belangrijke plaats in het vervoer zou innemen, was in de eerste helft der negentiende eeuw vrijwel onbekend. Ongeveer in 1839 had Goodyear in de

Verenigde Staten de bruikbaarheid van gutta percha door vulcanisatie aangetoond. De grondstof moest evenwel voornamelijk uit Brazilië komen, alwaar men de uitvoer van heveastekken en zaden angstvallig bewaakte.

Toch werden op Java, Sumatra en Borneo reeds in 1844 boomsoorten gevonden die „gomelastiek” opleverden. Een monster werd naar Nederland gezonden voor onderzoek of dit product handelswaarde zou kunnen hebben.

Uit een rapport van de fabrikanten Gennis & Co te Haarlem bleek dat de „gomelastiek” hoe langer hoe meer werd gebezigd bij de vervaardiging van voorwerpen van allerhande aard om, mits in gezuiverde staat, een niet on aanzienlijke winst te beloven. De aandacht van de particuliere handel werd op dit artikel gevestigd.

In het zelfde jaar werd 200 pond gutta percha op proef van Java naar Singapore gezonden. In 1845 bereikte de uitvoer reeds 169 picols, om in 1847 reeds op te lopen tot 9296 picols. In 1873 werd 26 ton geïmporteerd te Singapore.

Bijna alles werd doorgezonden naar Engeland met uitzondering van een 500 picols voor het vaste land van Europa en een kleine 1000 picols naar Amerika. Het product scheen zulke goede prijzen te maken, dat overval gomjagers verschenen, ook in de bossen van het eiland Singapore en Malakka. In 1848 kwamen van Malakka 593, van Johore 1296, van Sumatra 1066, van Java 19 en van West Borneo 55 picols. Dat dit een grote vernieling der bossen inhield laat zich begrijpen, daar de bomen gekapt moesten worden om het product te ver-

Gedwongen rust.....

(foto: F. D. Zijlstra)

krijgen. In 1876 werden heveazaden uit Brazilië gesmokkeld en weldra kregen de Botanical-gardens te Singapore en 's Lands Plantentuin op Java de eerste plantjes, waaruit tenslotte later de grote rubberplantages ontstonden.

Vooral toen de autobanden in het begin dezer eeuw op de wegen versleten, werd de vraag naar rubber steeds groter. De verkoop liep vrijwel geheel via Londen, terwijl de fa. Guthrie & Co de voornaamste handel te Singapore in handen had. In 1904 had de eerste locale openbare verkoop plaats, terwijl in 1911 de Rubber Association begon. In 1912 werd er nog slechts 600 ton omgezet, in 1913 1700 ton, terwijl dit in 1918 reeds was opgelopen tot 51.000 ton en in zeer grote mate steeds toenam.

(wordt vervolgd)

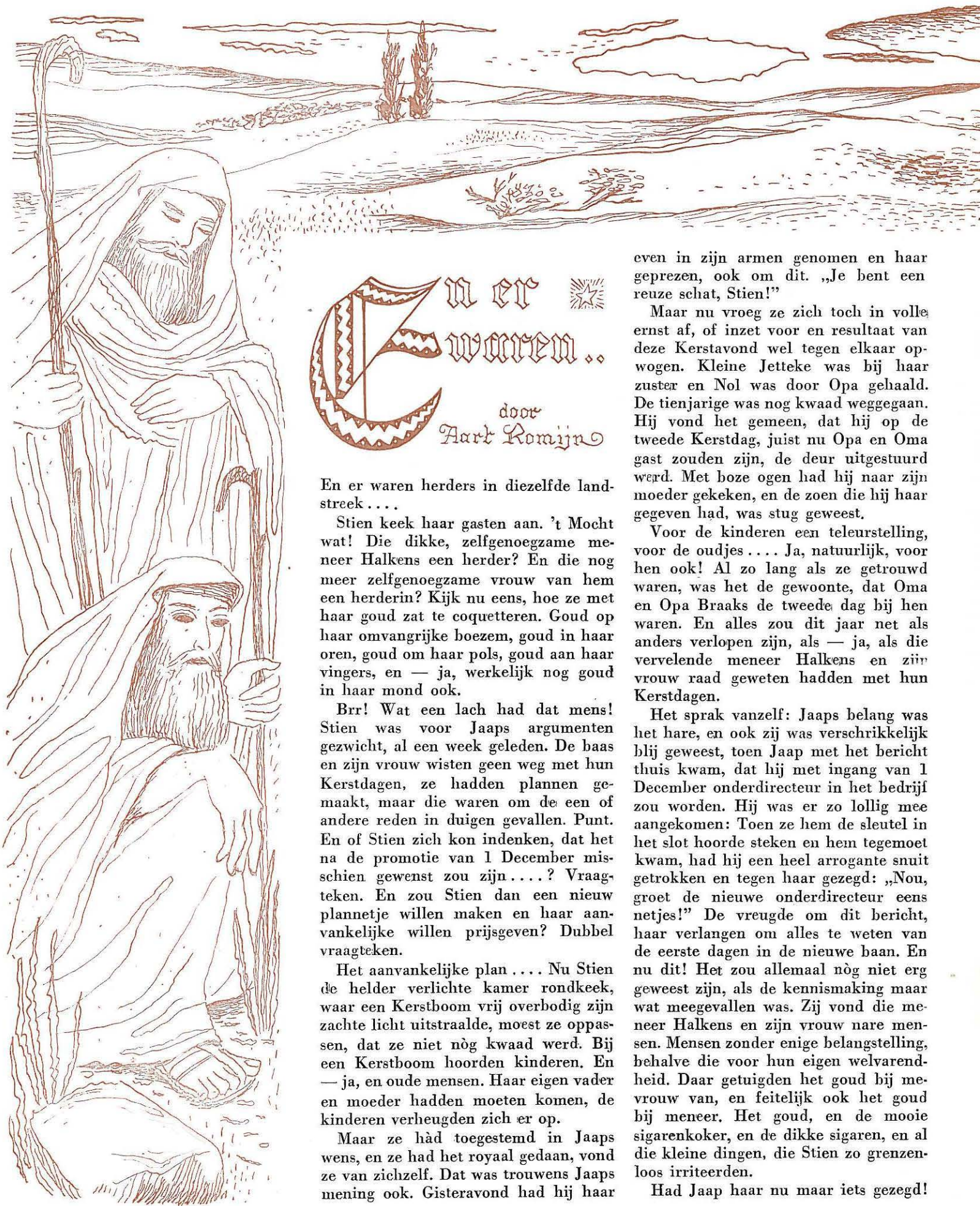
Aardige honoraria !

De honoraria, die de Amerikaanse bladen betalen, zijn de moeite waard. Het Amerikaanse schrijversjaarboek vertelt precies, welk soort verhaal een bepaald blad wil hebben en wat het daar dan voor betaalt. „Collier's" (oplage 3.800.000) en „The Saturday Evening Post" (4.650.000) zijn het kieskeurigst, maar betalen het best. Iets minder goed van betalen is „Esquire" (819.000), daar ontvangt een korte verhalen-schrijver vier- tot zesduizend gulden voor zijn werk. „Ladies Home Journal" biedt minstens 3.500 en meestal 6.000 gulden voor een verhaal. „Life", dat alleen foto's met weinig tekst koopt, geeft 600 tot 1.200 gulden per pagina en vraagt 80.000 gulden voor een advertentie van een hele pagina.

„Reader's Digest" koopt artikelen voor 8.000 tot 10.000 gulden.

Moppentekenaars ontvangen van de „Saturday Evening Post" rond 300 tot 2.000 gulden voor een getekend grapje en de befaamde „New Yorker" betaalt grif 4.000 gulden voor een grapje van een hele pagina. Natuurlijk kunnen de tekenaars al die grappige zaken niet zelf verzinnen. Het jaarboek geeft daarom alle gewenste inlichtingen aan degenen, die het eens een tijdje als „gag-writer" willen proberen. Zij behoeven hun idee voor een getekend mopje enkel maar op een stuk papier te tekenen en voorzien van naam en adres naar een tekenaar op te sturen. Wordt het door de tekenaar en zijn redactie geaccepteerd, dan krijgen zij 25 tot 50 percent van de opbrengst.

(Haagsch Dagblad)

En er waren ..

door
Aart Romijn

En er waren herders in diezelfde landstreek....

Stien keek haar gasten aan. 't Mocht wat! Die dikke, zelfgenoegzame meneer Halkens een herder? En die nog meer zelfgenoegzame vrouw van hem een herderin? Kijk nu eens, hoe ze met haar goud zat te coquetteren. Goud op haar omvangrijke boezem, goud in haar oren, goud om haar pols, goud aan haar vingers, en — ja, werkelijk nog goud in haar mond ook.

Brr! Wat een lach had dat mens! Stien was voor Jaaps argumenten gezwicht, al een week geleden. De baas en zijn vrouw wisten geen weg met hun Kerstdagen, ze hadden plannen gemaakt, maar die waren om de een of andere reden in duigen gevallen. Punt. En of Stien zich kon indenken, dat het na de promotie van 1 December misschien gewenst zou zijn....? Vraagteken. En zou Stien dan een nieuw plannetje willen maken en haar aanvankelijke willen prijsgeven? Dubbel vraagteken.

Het aanvankelijke plan.... Nu Stien de helder verlichte kamer rondkeek, waar een Kerstboom vrij overbodig zijn zachte licht uitstraalde, moest ze oppassen, dat ze niet nog kwaad werd. Bij een Kerstboom hoorden kinderen. En — ja, en oude mensen. Haar eigen vader en moeder hadden moeten komen, de kinderen verheugden zich er op.

Maar ze had toegestemd in Jaaps wens, en ze had het royaal gedaan, vond ze van zichzelf. Dat was trouwens Jaaps mening ook. Gisteravond had hij haar

even in zijn armen genomen en haar geprezen, ook om dit. „Je bent een reuze schat, Stien!”

Maar nu vroeg ze zich toch in volle ernst af, of inzet voor en resultaat van deze Kerstavond wel tegen elkaar opwogen. Kleine Jetteke was bij haar zuster en Nol was door Opa gehaald. De tienjarige was nog kwaad weggegaan. Hij vond het gemeen, dat hij op de tweede Kerstdag, juist nu Opa en Oma gast zouden zijn, de deur uitgestuurd werd. Met boze ogen had hij naar zijn moeder gekeken, en de zoen die hij haar gegeven had, was stug geweest.

Voor de kinderen een teleurstelling, voor de oudjes.... Ja, natuurlijk, voor hen ook! Al zo lang als ze getrouwd waren, was het de gewoonte, dat Oma en Opa Braaks de tweede dag bij hen waren. En alles zou dit jaar net als anders verlopen zijn, als — ja, als die vervelende meneer Halkens en zijn vrouw raad geweten hadden met hun Kerstdagen.

Het sprak vanzelf: Jaaps belang was het hare, en ook zij was verschrikkelijk blij geweest, toen Jaap met het bericht thuis kwam, dat hij met ingang van 1 December onderdirecteur in het bedrijf zou worden. Hij was er zo lollig mee aangekomen: Toen ze hem de sleutel in het slot hoorde steken en hem tegemoet kwam, had hij een heel arrogante snuit getrokken en tegen haar gezegd: „Nou, groot de nieuwe onderdirecteur eens netjes!” De vreugde om dit bericht, haar verlangen om alles te weten van de eerste dagen in de nieuwe baan. En nu dit! Het zou allemaal nog niet erg geweest zijn, als de kennismaking maar wat meegevallen was. Zij vond die meneer Halkens en zijn vrouw nare mensen. Mensen zonder enige belangstelling, behalve die voor hun eigen welvarendeheid. Daar getuigden het goud bij mevrouw van, en feitelijk ook het goud bij meneer. Het goud, en de mooie sigarenkoker, en de dikke sigaren, en al die kleine dingen, die Stien zo grenzeloos irriteerden.

Had Jaap haar nu maar iets gezegd!

Had hij maar van te voren verteld: „Stien, luister eens — die baas van me is een onuitstaanbaar mannetje en zijn vrouw is nog een paar tinten erger!” dan had ze zich anders op deze avond ingesteld. Maar Jaap — wandelaar in de werkelijkheid noemde ze hem soms — vond haast iedereen, die hij ontmoette, aardig. De baas ook. En toen die hem vertelde dat zijn plannetje voor Kerstmis niet doorging, had Jaap, een tikkeltje voorbarig overigens, het echt-paar voor een van de twee dagen genodigd. Dat stond al vast, toen hij met zijn aarzelend gestelde vraag bij Stien kwam. Inderdaad was ze toen wel even boos geworden op haar onhandige lieve man, maar goed, ze was gezwicht. Ze had de heerlijk intieme tweede dag geofferd om een paar eenzame mensen gelukkig te maken. Op deze manier waren haar vader en moeder verzoend gemaakt met de gang van zaken, en ze had het boze gezicht van Nol maar aanvaard, hem gepaaid met de belofte, dat ze heus zou zorgen, dat ze dubbel en dwars met hem zou inhalen, wat hij meende nu te kort te komen.

Daarom had ze vanmiddag haar nieuwe japonnetje aangetrokken, en daarom liep ze nu al een paar uur met pijn op haar nieuwe schoenen. Kon ze maar eens de linker kleine teen, die in de knel zat, wat wrijven. En — kon ze maar eens kijken, hoe Jetteke het maakte.

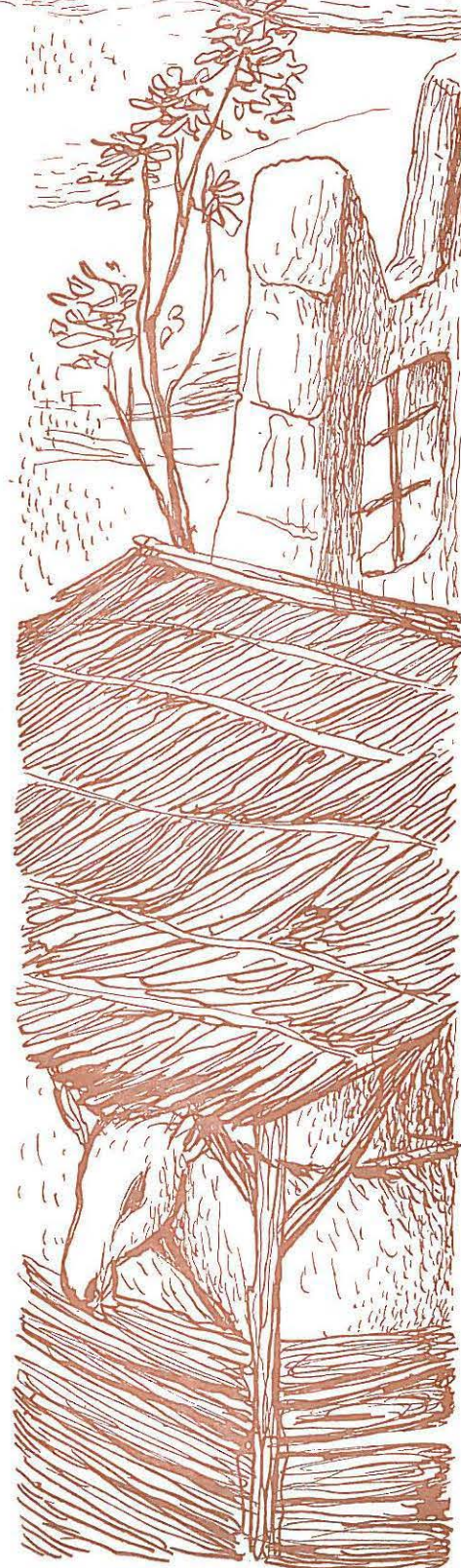
Voor Nol was ze niet bezorgd. Toen Vader hem vanmorgen kwam halen, had hij op zijn rustige manier gezegd, dat ze zich over Nol geen zorgen behoefde te maken. „Heus, Stien, ik stel me vandaag helemaal op dat joch in. Vanmiddag ga ik met hem wandelen, daarna domineren we samen wat, of we gaan dammen, en vanavond doe ik, wat jullie hier ook gedaan zouden hebben.” Ja, vanavond zou vader een Kerstverhaal voorlezen, voor Nol alleen. Vanavond zou Jetteke in een vreemd bedje gelegd worden, en de driejarige zou vast wel zoeken naar mammië....

Mevrouw Halkens had bij het binnenkomen natuurlijk het rijtje poppen op de divan zien zitten: de zwarte Tommy naast het boerenpopje Jan-Willem, en daarnaast de stijve Francientje. Ze had er naar gekeken, en toen onbewogen haar ogen afgewend, zonder ook maar een enkel woord over dat idyllische poppenschilderij te zeggen. Op dat moment had ze bij Stien al haar eerste slechte beurt gemaakt. En het was niet bij die ene gebleven.

Stien was er nog niet toe kunnen komen iets omtrent de kinderen te vertellen. Mevrouw Halkens vroeg er wel niet naar, maar dat zou heus geen bezwaar zijn geweest er toch over te beginnen. Een boek van Nol, dat nog op een stoel lag, en bovenal die heerlijke poppen zouden een gemakkelijke inleiding tot een gesprek over de kinderen kunnen vormen. Maar waarom zou ze het doen? Die drie onderkinnen, die koele grijze ogen, die zware, mannelijke stem, en bovenal de vervaarlijke haren op de bovenlip van mevrouw Halkens waren te veel belemmeringen.

Er kwam nog wat bij: in de keuken was haar hulp bezig met het Kerstmaal. Ja, wat voor hen zelf een tractatie was — konijn — zou voor deze mensen wel niet meetellen. Mevrouw en meneer Halkens waren nog geen kwartier in huis, toen Stien al wist dat ze gisteren in Olympia gegeten hadden, in het slijkste en duurste restaurant van de stad. Bij wat ze daar genoten hadden, zou haar Kerstdinertje volkomen in het niet verzinken: Konijnensoep — konijn met compôte — koffie met zelfgebakken cake.... Nol zou gesmuld hebben, Vader en Moeder zouden haar geprezen hebben, en deze lui, deze — geldprollen.... Ze zouden natuurlijk beleefd blijven, en verder zouden ze vanavond in hun eigen huis wel lachen om haar kleinburgerlijkheid en hun eigen goedheid, dat ze Jaap zo ter wille waren geweest om toe te stemmen in een tweede-rangseterijtje.

Het liefst zou ze Jaap een wenk geven in de gang te komen. Dan zou ze hem

zeker de mantel uitvegen, omdat hij er haar had laten inlopen.

Ja, ja, ze zou het liefst . . . Het mocht wat! Ze moest nu nodig opstaan, bij elke stap haar geknelde teen voelen en met een vriendelijk lachje vragen of mevrouw en meneer misschien nog een kopje thee wilden gebruiken, voor ze overgingen tot iets anders. En dan zou ze ook even naar de keuken kunnen vluchten om te zien of Bep alles voor elkaar kreeg.

„Wilt u misschien nog een kopje thee?”

Ze stond al op en hinkte even. Jaap mocht het niet merken en die mensen al helemaal niet. Maar o, die teen!

„Graag, mevrouw Bierlings!”

Huh! Dat mens had een stem als van een garnizoenscommandant: luid, zwaar en overtuigd van eigen gewichtigheid. Kijk nu eens, ze mengde zich in het gesprek van de mannen. Ze had waarschijnlijk niet eens naar haar geluisterd.

„Nee, Johan, verleden jaar waren we met Kerst in Arosa en toen zeiden de Snijders nog, dat het goed genoeg was om er dit jaar weer heen te gaan . . .”

Haar man, die zag dat Stien een beetje buiten de conversatie geplaatst werd, was in ieder geval nog zo beleefd een kleine toelichting te geven.

„U moet weten, mevrouw Bierlings, dat de Snijders vrienden van ons zijn, waar we anders altijd Kerstmis mee vieren, meestal in het buitenland. Maar nu die arme kerel in het ziekenhuis ligt, ging dat niet door . . .”

Hij lachte vriendelijk in Stiens richting, en ze ontdekte dat ook hij veel goud in zijn mond had. Maar nu hij lachte, kon ze zich toch begrijpen, dat Jaap op zijn baas gesteld was. Was zijn vrouw maar zo! Meneer Halkens en Jaap hadden tenminste een gesprek — ze konden praten over de zaak. Wat moest zij echter beginnen met deze onpersoonlijke vrouw, die haar al op de hoogte had gebracht van haar tijdsbesteding.

„’s Middags ga ik meestal met een paar vriendinnen winkelen . . . ’s Avonds heb ik heel vaak een bridgeavond. Daar is mijn man ook wel eens bij, maar hij heeft het meestal te druk . . . Ja, ik ga veel naar de bioscoop . . . En natuurlijk zien we de meeste toneelpremières . . .”

„Bent u dan wel eens gezellig thuis, mevrouw?”

Stien had zich niet kunnen weer-

houden de wat hatelijk bedoelde vraag te stellen. Maar mevrouw had het hatelijke blijkbaar niet gevoeld.

„Heel zelden, mevrouw Bierlings! Och, voor wie zouden we thuis blijven?”

Toen hadden haar ogen even naar Tommy, Jan-Willem en Francientje gekeken. Stien had het wel gezien, maar ze had er geen acht op willen slaan.

„Alstublieft, mevrouw! . . . Alstublieft, meneer! . . . En wilt u me nu even excuseren? Ik moet in de keuken wat regelen.”

Haar eerste werk in de gang was het uitschoppen van haar mooie schoentje en de benarde teen ruimte geven. Hè, wat een opluchting! En wat een vreselijk mens! En wat een sof-bezoek!

In de keuken vond ze Bep rustig bezig met kleine voorbereidende dingetjes. Het deed Stien goed, Bep hier te vinden. Die hoorde er bij. Het was werkelijk of de keuken echt was, en alles binnen een droom, een nare droom.

De hulp keek haar aan.

„U hebt het warm, hè?”

Stien knikte.

„O, Bep, als je m’n kleine teen eens voelde. Die zit gewoon dubbel.

En . . .”

Haastig slikte ze haar woorden in. Nu zou ze zich haast zo vergalopperen, dat ze Bep al deelgenoot maakte van haar voorlopige indrukken van deze middag.

„Kun je het alleen af?” vroeg ze toen haastig.

„O, mevrouw, ’t loopt van zelf . . . Gaat u gerust gezellig binnen zitten. Als u zo dadelijk de tussengordijnen dicht trekt, ga ik achter tafeldekken.”

Stien knikte. Ja, alles verliep volgens de plannen. Alleen het echte plan was getorpedeerd.

„Als ze thuis waren, zouden ze het goed bij me hebben hier in de keuken.”

Bep lachte glunder. Ze was gek op de kinderen, en ze zou ze zeker allerlei lekkere dingen hebben laten proeven, zogenaamd om te keuren. Nol zou een kopje soep van haar krijgen, Jetteke een schoteltje met wat compôte.

Stien wist het, en hoewel ze ook wist, dat Beps woorden geen kritiek op haar inhielden, kreeg ze toch een prop in haar keel. Zelf had ze de kinderen uitbesteed willen hebben. Toen ze Jaaps plan aanvaard had, had zij een aanvullend voorstel gedaan: zou het niet beter zijn, wanneer ze dat dinertje onder hen vieren hielden? De baas en zijn vrouw? . . . Werd het anders misschien niet een erg huiselijke bedoening?

Jaap had daar aanvankelijk niets van begrepen. Hij vond het eigenlijk best leuk eens te geuren met zijn stelletje. En voor Stiens ouders hoefden ze zich ook heus niet te schamen.

Nee, dat was het ook niet. Maar Stien — de belijdenis kwam niet vlot — vond het toch wel erg moeilijk die vreemde mensen te ontmoeten. Ze had de baas nog maar één keer ontmoet, zijn vrouw nog nooit. „En die mensen zijn waarschijnlijk helemaal niet Christelijk . . . En dan weet je zelf hoe wonderlijk Nol soms uit de hoek kan komen!”

Jaap had nadenkend geknikt. Voor Nol was hij niet zo bang, eerder voor Jetteke. In haar argeloosheid zei die alles, wat haar voor het mondje kwam. Ze zou zeker in staat zijn er aan tafel iets uit te gooien in de trant van: „Je heb niet gebid!” En voor dergelijke risico’s voelde hij weinig.

Stien verliet de keuken. In de gang wrong ze haar voet weer in het schoentje, voelde ze ook onmiddellijk weer de stekende kleine teen. Maar ze zou opgewekt doen, deze avond doorworstelen, en — Jaap toch maar niets verwijten. Die arme knul had ook vast niet geweten, wat voor vrouw z’n baas had.

Ze kwam binnen. Jaap zat juist meneer Halkens iets uit te leggen.

„Als we nu in drie een paar schotten zouden zetten, komt de droogkamer nog meer geïsoleerd te staan.”

„Brandvrije schotten dan toch zeker, niet?”

„Natuurlijk, meneer. Wat eens gebeurd is, mag zich nooit meer kunnen herhalen.”

Het gesprek interesseerde mevrouw blijkbaar niet. Verveeld keek ze de kamer rond, even gleed haar blik langs de poppen, toen wendde ze haar ogen naar Stien, die de gordijnen bij de schuifdeuren sloot. Toen deze een kleine toelichting gaf, schommelden de onderkinnen even.

Nog meer gespannen ging Stien zitten. Als Jaap haar kant uitkeek zou ze hem een seintje kunnen geven: het werd hoog tijd voor de borrel. En inmiddels moest ze toch proberen wat met mevrouw Halkens te praten.

„U reist zeker veel?” vroeg ze.

„Ja!” zei de commandeerstem. „We reizen veel, ik nog wel meer dan mijn man. Die heeft het altijd druk met

zaken — u merkt dat hij er zelfs nu nog over moet spreken.”

„Welnee, lieve,” kwam haar echtgenoot tussenbeide. „Dit is geen zaken-gesprek. Gewoon een babbeltje met mijn naaste medewerker.”

Mevrouw gaf geen antwoord. Alsof haar man niets gezegd had, ging ze verder:

„In Arosa is het erg mooi met de Kerstdagen. In de krant las ik dat er ook nu dik sneeuw ligt.”

„Doet u aan wintersport?”

Stien moest zelf haast grinniken om haar dwaze vraag. Stel je voor, mevrouw Halkens op ski's — in een broek — met een skipet op haar massieve hoofd.... Ha, gelukkig, daar keek Jaap naar haar. Ja, hij snapte het kleine gebaar, hij stond al op.

„Aan wintersport?” vroeg de zware stem verwonderd. „Hoe komt u daar bij? Nee, meestal wordt er gebridged en....”

„Pardon,” onderbrak Jaap haar. „Mevrouw Halkens, wilt u iets drinken? Sherry — vermouthe — port?”

„Sherry alstublieft!” commandeerde mevrouw, en ze zweeg over het bruidgen in Arosa.

Jaap wendde zich tot zijn baas. Deze had het liefst een gewone „op en neer.”

„Uitstekend, meneer. Dan doe ik met u mee. En jij, Stien?”

„Ik? — O, een heel klein beetje vermouthe. Maar echt niet meer dan een half glaasje.... Ik kan er zo slecht tegen, ziet u!”

Het laatste was weer tegen mevrouw, hoewel ze haar hersens pijnigde met de vraag, wat een gewone „op en neer” was.

Jaap verzorgde het appéritif, en Stien stond op om de zoutjes te pakken. Jaap had nog even de gelegenheid om haar zacht toe te fluisteren: „t Gaat goed, kind!” maar ze schudde haar hoofd. Nee, het ging niet goed. Ze had steeds het gevoel of ze iets misdeed bij dat verschrikkelijke mens, dat nog geen enkel woord gesproken had, waar iets van haar zelf bij was. O, wat had alles nu intens gezellig kunnen zijn.

„Aardig die boom!”

De commandeerstem onderbrak haar gedachten.

„Voor de kinderen, mevrouw!”

Het was Stien net, of ze de aanwezigheid van het boompje moest verdedigen.

Mevrouw knikte weer.

„Vroeger,” zei ze, en haar stem klonk wat zachter. Ze zweeg en keek naar haar man. Deze nam het gesprek over, en zijn stem klonk haast beschroomd.

„Vroeger hadden we ook een boompje.... Voor ons dochtertje.... Ze stierf, toen ze acht jaar was.... Daarna hebben we er nooit weer een genomen.”

Er viel een pijnlijke stilte. Toen bracht Stien de moed op om te zeggen:

„Dat kan ik me voorstellen.... Als ons zo iets overkwam....”

Ze durfde niet verder te gaan. Zij, met al haar geluk. En met al haar kritiek.

Jaap liep nog heen en weer.

„t Is nu vier en twintig jaar geleden,” vulde meneer aan.

„Maar t went zeker nooit!.... Vooral, omdat u er maar één had.”

Jaap vroeg het, een klein tafeltje bijschuivend.

De bezoekers schudden beiden het hoofd. Meneer Halkens tikte met zijn vingers op de leuning van de gemakkelijke stoel, waarin hij diep weggezonden zat. Mevrouw keek weer even terluiks naar de poppen.

En weer voelde Stien een prop in haar keel, anders echter dan daar straks in de keuken. Plotseling bekeek ze die koele, dikke, zakelijke vrouw met andere ogen. Achter al die buitenlandse reizen, al of niet in gezelschap van haar man, vermoedde ze een leegte zo diep, dat niets zou kunnen helpen tot vulling. Jaap zou nu nog wat moeten zeggen, een paar woorden van deelneming, in ieder geval iets, waardoor het gesprek weer op gang zou kunnen komen, zelfs al ging het over dezelfde onbenulligheden van zoëven.

Gelukkig, daar was Jaap.

„Mag ik dan maar met u drinken op dit samenzijn?”

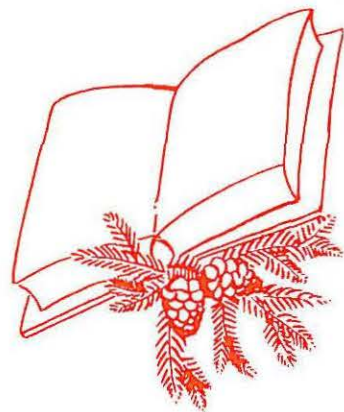
Glazen werden geheven, nietszeggende wensen uitgesproken.

„En is het Kerstfeest in eigen land u tot dusver meegevallen?”

Weer vatte Jaap het gesprek op.

Mevrouw Halkens keek naar meneer, hij keek naar zijn vrouw. Toen glimlachten beiden en het was of dit betekende: Laten we het ze maar zeggen!

„We hebben gistermorgen een wonderlijke ervaring opgedaan,” begon meneer. „Mijn vrouw wilde, nu we toch hier waren, wel eens naar de kerk....”

Stien keek verrast naar de vrouw, die haar nog steeds niet lag. Gunst, dat had ze zeker niet verwacht. Zelf was ze wel naar de kerk geweest, gezellig met het hele gezinnetje. Jetteke had schattig stilgezeten en ze hadden een heerlijke ochtend gehad.

Mevrouw merkte Stiens verrassing en nam het gesprek over. Het was weer of haar stem minder commandeerde.

„We wisten geen van beiden naar welke kerk we moesten gaan.

We zijn niet zo erg goed op de hoogte, ziet u.”

Ja, werkelijk, de zelfverzekerde stem aarzelde even.

„En toen we op straat liepen, kwamen we langs een grote kerk, waar zoveel mensen naar binnen gingen, dat het wel het Concertgebouw leek. Toen zei m'n man: „Laten we hier maar in gaan. Waar het zo vol is, zal het wel goed zijn....”

Ze zweeg, en Stien voelde een lichte bloes opkomen. Zo dadelijk zou waarschijnlijk nog blijken, dat ze met hun allen in dezelfde kerk hadden gezeten.

„Maar we begrepen niet zo veel van de preek. Wel was er een zangeres, die erg mooi zong.”

Stien bloosde dieper. Natuurlijk, haar vermoeden kwam uit.

„En weet u nog waar de dominee over sprak, mevrouw?” hoorde ze Jaap vragen.

Het antwoord kwam van meneer.

„Hij had het over herders in dezelfde landstreek waar het kind Jezus geboren was. Maar ja, we zijn blijkbaar de taal van de kerk niet erg gewend....”

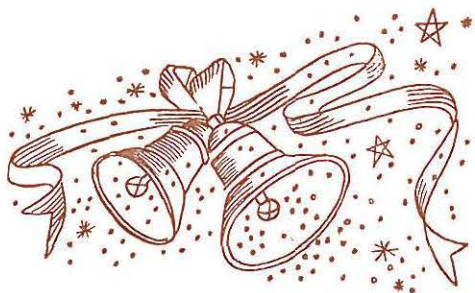
„Dan hebt u met ons in de kerk gezeten....”

Jaap zei het spontaan, haast enthousiast.

Meneer nipte bedachtzaam aan zijn glas.

„Achteraf heb ik tegen mijn vrouw gezegd, dat we beter niet hadden kunnen gaan. Ik heb niet veel van die grote blijdschap gevoeld. Als die predikant het niet zo nadrukkelijk steeds weer gezegd had, ja misschien dan wel....”

Stien dronk van haar vermouthe. Ze voelde het spul in haar keel branden. Maar ze had nog meer last van dat rare gevoel van binnen. Daarom stond ze haastig op met een excuus: de keuken! Haar kleine teen stak niet minder dan eerst, maar ze voelde hem haast niet meer.

Mal was het, maar ineens zag ze niet meer tegen het dinertje op.

Dat andere was veel erger, dat van die twee mensen, die zo maar een kerk waren ingelopen, omdat ze iets zochten; die waarschijnlijk — of nee, die zeker wisten, dat Jaap, en dus ook zij, Christelijk waren, en die misschien iets verwachtten, op iets hoopten.

Ja, Christelijk was ze, maar Christen-zijn had meer waarde. En daar had ze nog niets van getoond. Integendeel, ze had met haar nauw verkropte ergernis tot dusver misschien deze mensen in de weg gestaan.

Ze had natuurlijk niets in de keuken te zoeken. Ze wilde er ook niet komen, haar taak lag in de kamer, waar bezoek was, waar — mensen waren, die de boodschap niet begrepen hadden. Jaap en zij zouden die boodschap moeten vertalen, duidelijker dan de dominee het gedaan had. De boodschap van de blijdschap. Mevrouw en meneer Halkens waren immers niet blij. Ze waren — ja, ze waren bevreesd. Omdat ze de stilte vreesden, waren ze altijd op de vlucht voor zichzelf.

Een innerlijk veranderde Stien kwam even later de kamer binnen: het strakke was uit haar gezicht weg, in haar ogen was een veel mildere glans.

Ze liep naar de Kerstboom en schikte wat aan een witte slinger. De handeling was wel overbodig, maar dan kon ze tenminste eerst even horen, waar ze het nu over hadden.

Jaap had gedaan, wat ook zij had kunnen doen, hij was er nog mee bezig. Wat deed hij dat rustig en gewoon, zo'n preek uitleggen. Zo sprong hij ook met Nol om. Als die iets niet begreep, ging vader Jaap er voor zitten en nam hij er de tijd voor om het uit te leggen.

Aarzelend kwam Stien naderbij, ze ging weer in haar eigen kleine stoeltje

zitten. Ze zag dat de baas met zoveel belangstelling luisterde, alsof zijn onder-directeur hem een heel belangrijk zakelijk project voorlegde, ze zag ook dat de ogen van mevrouw nu en dan af dwaalden, bleven rusten op Tommy, op Jan-Willem, op Francientje....

Mevrouw noch meneer leverde enig commentaar op Jaaps toelichting. Jaap schonk voor de tweede keer in, achter het gordijn hoorde Stien, hoe Bep bezig was met de tafel.

„Wilt u eens een foto van de kinderen zien?” vroeg Stien toen zonder enige voorbereiding. Ze had zo'n behoefte om een beetje hartelijkheid te tonen.

„Graag!” antwoordde mevrouw. Het klonk alweer veel stroever.

Maar toen ze de leuke foto van een robuuste tienjarige knaap zag, met aan zijn zij een klein verlegen hummeltje van een jaar of drie met grote droomogen, werd die stroefheid doorbroken.

„Wat lief!”

De stem commandeerde niet, alleen de drie onderkinnen bibberden. Lang bleef ze naar de foto kijken. Toen ze hem eindelijk terug gaf, zei ze:

„U bent wel heel rijk, mevrouw Bierlings!”

Stien kon alleen maar knikken.

Gelukkig kwam Bep haar roepen: alles was klaar.

„U kunt aan tafel als u wilt, mevrouw!”

Ze had haar best gedaan — alles was uitgevoerd, zoals Stien het gewenst had. Hier en daar brandden kaarsen, de tafel was versierd met een paar takjes denne-groen, midden op stond de grote drie-armige kandelaar, ook met brandende kaarsen.

„Wat intens gezellig!” merkte meneer Halkens op.

Mevrouw zei niets.

Maar alle angst, alle beklemming was van Stien afgevallen. Bep kookte heerlijk — het dinertje zou heus wel goed zijn. Belangrijker was echter, als er iets anders goød was — de sfeer. En daar had zij voor te zorgen.

Het dinertje werd een succes. Stien kon het nu zonder enig gevoel van afkeer aanzien, dat de dikke echtgenoten smulpapen waren. Ach, het sprak immers van zelf: ze hadden niets anders te doen dan op zichzelf en elkaar te letten. Maar het deed haar toch goed, dat alles smaakte. Meneer maakte haar een compliment, mevrouw zei het hem na. En ook dat kon Stien hebben.

Na de koffie, toen Jaap de feestsigaar gepresenteerd had, pakte hij de Bijbel, net als anders, hoewel de aanvankelijke

afpraak was geweest, dat ze het vanavond misschien beter konden nalaten. „Als u het goed vindt, zal ik nog eens het stuk van de Herders voorlezen.” En hij begon:

„En er waren herders in diezelfde landstreek, die zich ophielden in het veld en des nachts de wacht hielden over hun kudde. En opeens stond een engel des Heren bij hen en de heerlijkheid des Heren omstraalde hen en zij vreesden met grote vreze. En de Engel zei tot hen: „Weest niet bevreesd, want zie, ik verkondig u grote blijdschap, die heel het volk ten deel zal vallen....”

Toen dankten Stien en Jaap, zoals altijd. Mevrouw en meneer keken toe.

Was het ijs na de maaltijd werkelijk gebroken? Toen ze met hun vieren weer in de voorsuite zaten, durfde Stien niet te zeggen dat gebeurd was, wat ze gehoopt had. Ze wilde graag hartelijk zijn, maar ze kon niet. En werkelijk, daar kwam haar weer het beeld van vorige Kerstavonden voor ogen. Ze dacht aan verleden jaar. Ze zat aan de piano en ze begeleidde zichzelf bij het zingen van Kerstliederen, feitelijk dezelfde die vader voor het eten had gespeeld. Maar het was toch anders. Ze kon zich nu helemaal aan het lied wijden, en ze deed het volkomen, ook omdat Jaap zo van haar stem hield.

Daar had ze hem dit jaar voor gewaarschuwd: Wat er ook gebeurt, Jaap, voor die mensen zingen — ik doe het beslist niet! Jaap had het aanvaard, met spijt. Hij zou zo graag een beetje met haar gepronkt hebben.

Maar ze deed het niet, vast niet. Dat heel intieme was alleen voor het eigen stelletje....

En er waren herders in diezelfde landstreek....

Daar waren die woorden al weer. En hoe waren die laatste woorden? Toen Jaap ze vanavond gelezen had, had Stien een ogenblik het gevoel, of hij niet voor het echtpaar Halkens las, maar voor haar. Toen de herders het kind gezien hadden, maakten zij bekend hetgeen tot hen gesproken was. En allen, die er van hoorden, verbaasden zich

over hetgeen door de herders tot hen gezegd was.

Zo stond het in de Bijbel. En als de baas en zijn vrouw dan misschien geen herders waren, Jaap en zij waren het wel, behoorden het in ieder geval te zijn. Ze moesten getuigen van de blijdschap, die ze gezien hadden. Jaap had het gedaan op zijn manier, tijdens het borreltje....

„Mooi toch, die lichtjes!” zei mevrouw Halkens. Dat had ze al eerder gezegd. Waarom nu weer? Omdat ze ook geen gat meer zag in deze avond?

Stien keek naar Jaap. Hij had net een nieuwe sigaar opgestoken en gaf haar een knipoogje. Dat kon van alles betekenen. Dit bijvoorbeeld: Moed houden, Stien. Nog een uurtje, dan zijn we van de corvée af. Maar het zou ook kunnen betekenen: Vergeet niet dat je herder moet zijn, je bent het nog niet geweest.... Malligheid natuurlijk: zo ver dacht Jaap zeker niet.

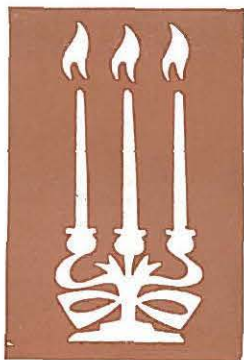
Langzaam stond Stien op, en ze ging naar de piano, die open stond. Maar er stond niet als andere jaren een bundel Kerstliederen op.

Dat hoefde ook niet. Als ze wat zingen wilde, had ze geen muziek nodig.

Wat aarzelend sloeg ze een accoord aan, begon toen te zingen. Haar stem klonk nog niet vast, maar toen was het net of ze de schelle tweede stem van Nol er tegen aan hoorde, het gebrom van Jaap en vader en ze vergat haar visite. Het eerste couplet van „De herdertjes lagen bij nachte” werd gevolgd door het tweede, het derde moest ook volgen:

*O, Kindje, o Kindje, dat heden
In 't need'rige stalletje kwaamt,
Ach, leer mij Uw paden betreden,
Want Gij hebt de wereld beschaamd.
Gij kwaamt om de wereld te winnen,
De machtigste vijand te slaan.
De macht Uwer liefde van binnen
Kan duivel noch hel weerstaan.*

Ze hoorde geen stemmen meer op het tweede plan, ze hoorde alleen zich zelf. En ze wilde graag goed zingen, zo goed mogelijk. Ze wilde er géén goede beurt mee maken, alleen maar herder zijn.

Het lied was uit. Opkijken durfde Stien niet, nu ze eenmaal gezongen had. In haar was het zo'n rare warwinkel: ze schaamde zich en ze had toch een gevoel van groot geluk, dat ze durfde, nu ze deed, wat ze beslist niet gewild had.

Ze improviseerde een soort tussenspel en begon weer te zingen. Ze zag niet, hoe Jaap genietend naar haar zat te kijken, ze zag ook niet dat meneer Halkens met gesloten ogen zat te luisteren, het ontging haar, dat mevrouw Halkens haar handen stijf om de stoel leuning geklemd had en star naar één punt op de muur keek — naar de kort geleden genomen foto van Jetteke.

*Komt, verwondert u hier, mensen,
Ziet hoe dat u God bemint.
Zie vervuld der zielen wensen,
Ziet dit nieuwgeboren kind....*

Stien zong met een biddend hart. „God, laat me een herder mogen zijn. Laat me iets mogen zeggen van de blijdschap. Laat er iets van verwondering mogen komen bij deze mensen, die U zoeken.”

Bep bracht de thee binnen. Het kraken van de deur verbrak voor Stien de betovering. Verlegen stond ze op. Als Jaap nu maar niets zei....

Jaap zéi niets en rustig kon ze vragen:

„Mak ik u een kopje thee inschenken, mevrouw Halkens?”

Ze zag niet langer de drie onderkinen, al dat goud. Maar ze kon aan de blik van de ogen die op haar rustten, niet ontkomen. In die blik lag iets van droefheid en blijdschap tegelijk. En de zware stem klonk zacht en vriendelijk:

„Graag, mevrouw Bierlings.... Maar wilt u straks nog wat voor me zingen. Dit alles zegt me zo veel meer dan die preek van gistermorgen. Jou ook niet, Johan?”

Meneer deed een grote haal aan zijn sigaar. Toen zei hij:

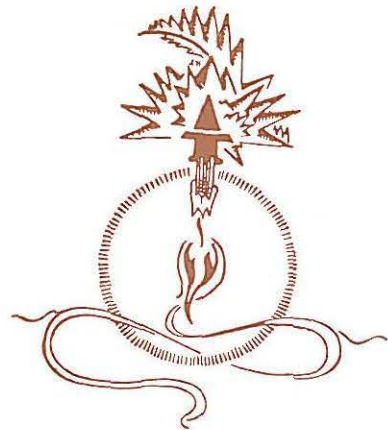
„Het was net of ik weer een kleine jongen was, heel lang geleden.”

En ineens gebeurde het wonder.

Twee eenzame oude mensen beleden hun pijn aan twee jongere mensen, die volop in het geluk stonden: de pijn van de stilte, de pijn van het oude, knagende verdriet om een verloren kind, al zoveel jaren geleden weggenomen en nooit vergeten.

Stien en Jaap luisterden, verbijsterd, maar beiden bereid om opnieuw te getuigen van de blijdschap, die er juist voor eenzamen was: die om het Kind.

Het gesprek werd abrupt beëindigd door de thuiskomst van Nol, die eerst wat beschroomd groette, maar toen toch zijn vreugde niet langer verbergen kon. Hij had „een knots van een dag gehad,”

zei hij wel drie keer. En zelfs mevrouw Halkens had een moederlijke, vertederde glimlach voor het gelukkige joch, dat dankbaar naar bed ging.

Ze dronken nog een kopje thee, het werd tijd van heengaan, maar mevrouw Halkens herhaalde haar wens:

„Zou u nog een keer voor me willen zingen — dat lied van: Ziet vervuld der zielen wensen?”

De soldatenstem klonk heel zacht.

En weer ging Stien achter de piano zitten, en voor de tweede maal zong ze van de verwondering in het hart van mensen die er niets van wisten.

Bij het afscheidnemen nam mevrouw Halkens Stiens dunne hand in haar twee dikke, mollige handen. Tranen stonden in haar ogen.

„U zult niet gauw kunnen begrijpen, wat deze avond voor ons betekend heeft.... Mogen we nog eens heel gauw bij u terug komen?”

En meneer zei ongeveer hetzelfde tegen Jaap. Ze stonden samen in de kamer en keken elkaar aan.

„Geslaagde avond, kind. Je hebt eer van je werk!” zei Jaap.

Toen kwamen er ineens tranen bij Stien. Ze liep snel naar haar man toe, en tegen zijn schouder aanleunend, begon ze te huilen.

„Jaap, ik schaam me zo.... Als je eens wist wat ik aan het begin van de avond allemaal dacht....”

Jaap suste haar, vriendelijk goedmoedig.

„Kom, Stientje, we zijn geen heiligen!”

Door haar tranen heen zag ze hem aan.

„Toen ze dat zeiden van dat kindje, toen wist ik me haast geen raad. Ik heb mijn zere teen helemaal vergeten.”

Jaap lachte, werd toen weer ernstig.

„Je hebt nog nooit zo mooi gezongen,” zei hij.

En Stien voelde precies aan wat hij daarmee bedoelde.

(Met toestemming overgenomen uit: „Het Nieuwe Kerstboek”, uitgave Bosch & Keuning n.v. — Baarn).

Directeur Pronk van Hoogeveen jubileerde

Ter gelegenheid van het zilveren dienstjubileum van Directeur Pronk van Hoogeveen, op 17 October jl., werd op die dag in de kamer van de President-directeur voor de Directie, chefs van dienst, adjunct-chefs, vertegenwoordigers van de vloot, alsmede voor verschillende genodigden, de meesten vergezeld van hunne dames, een geanimeerde receptie gegeven.

Nadat de jubilaris en zijn echtgenote waren binnengetreden, sprak President-directeur Mr. De Koe de heer Pronk van Hoogeveen op hartelijke wijze toe, waarbij spreker in het kort de succesvolle carrière van zijn collega schetste. De heer De Koe besloot zijn toespraak met het uitbrengen van een toast op de jubilerende Directeur en diens echtgenote. De heer Pronk van Hoogeveen dankte daarop Mr. De Koe voor diens woorden tot hem gesproken, alsmede voor de onontbeerlijke steun die hem in zijn KPM-loopbaan door het onder hem dienende personeel en zijn collega's was gegeven. De heer Pronk van Hoogeveen verzocht daarna de aanwezigen een dronk uit te brengen op de toekomst van de Koninklijke Paketvaart-Maatschappij, waarna men in de gelegenheid werd gesteld om hem en zijn echtgenote geluk te wensen.

Nog lange tijd bleef men in de directeurskamer, die voor deze gelegenheid met talrijke bloemstukken was getooid, bijeen.

*

Die zelfde avond vond in de ruime woning van de familie Pronk van Hoogeveen aan de Djokjaweg te Djakarta voor een 250-tal gasten een receptie plaats. Reeds spoedig was in de feestelijk verlichte tuin geen plaatsje meer onbezet en velen hadden zich geschaard aan een der gezellige bars.

Nadat een ieder van een koele dronk was voorzien, vroeg de Chef VRV, de heer Knoppen, het woord en richtte zich met een vlotte toespraak tot de heer en mevrouw Pronk van Hoogeveen. Het was hem, aldus spreker, een groot voorrecht om namens alle aanwezigen op die avond, de jubilaris, die een kenner is van antiek, een fraaie tafel te mogen aanbieden, die daartoe in Surabaia was aangekocht en diezelfde morgen met het ms. „Van Riebeek” was aangekomen.

De heer Pronk van Hoogeveen dankte hierna, mede namens zijn echtgenote, spreker voor zijn vriendelijke woorden alsmede voor het hem aangeboden cadeau, dat door hem op hoge prijs werd gesteld.

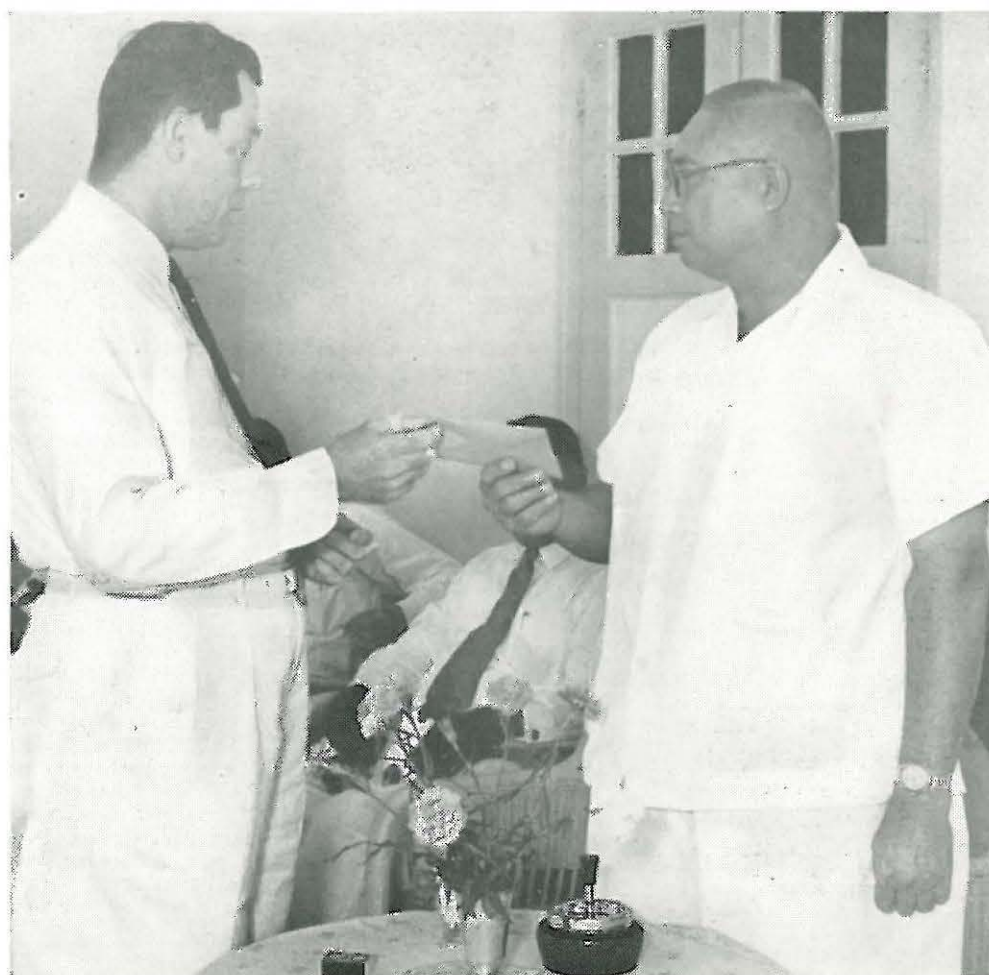
President-directeur Mr. D.F. de Koe sprak zijn jubilerende collega hartelijk toe.

Des avonds recipiëden Directeur en mevrouw Pronk van Hoogeveen in hun woning aan de Djalan Djokja te Djakarta. Er waren ruim 250 gasten.

De heer A.H. Knoppien, Chef VRRV, bood namens alle genodigden de jubilerende Directeur een antieke tafel aan. In het midden de heer en mevrouw Pronk van Hoogveen.
(foto: Studio Frank Boömer)

Na dit officiële gedeelte werd de avond in opgewekte stemming voortgezet, waar vooral twee gasten het hunne toe bijdroegen met vlotte liedjes en voordracht. Dat dit door alle aanwezigen bijzonder werd gewaardeerd, behoeft geen betoog. Ook het koude buffet, dat onder leiding van de heer Pilger tot stand was gekomen, werd alle eer aangedaan.

Een zeer geslaagde avond, die tot ver na het middernachtelijke uur voortduurde en waar alle genodigden ongetwijfeld met veel genoegen aan zullen terugdenken.

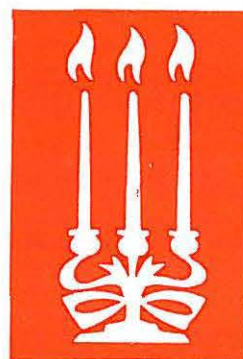
Personele Zaken onder nieuwe leiding

De heer Van Swoll tot Chef PZ benoemd.

28 October jl. vertrok de Chef van de Afdeling Personele Zaken van het Hoofdkantoor, Mr. W. L. Bessem, met verlof naar Europa, om in aansluiting hierop de dienst van onze maatschappij te gaan verlaten.

Per 1 November jl. werd tot Chef PZ benoemd de heer C. van Swoll, voordien adjunct-chef PZ.

Wij wensen de heer Van Swoll van harte geluk met deze promotie!

3 November jl. herdacht de heer W.A. Wilson, beambte werkzaam in het Logeergebouw, het feit dat hij voor 25 jaar bij de KPM in dienst was getreden. De foto geeft het moment weer waarop de heer W. v.d. Rest, wnd. Chef C.D., namens de Directie aan de jubilaris zijn gelukwensen en het gouden Paketvaart-horloge aanbiedt.

Van de gasten in het Logeergebouw ontving de heer Wilson een fraaie Parker-set.

(foto: Studio Tong & Tim)

van onze afdeling personele zaken

De volgende mutaties vonden de afgelopen maand plaats.

AANGEKOMEN.

Per vliegtuig :

A. Zijlstra	2de stm.	23/10	ex RV/SV
H.C.J. Huissen	empl.	23/10	ex EV (naar ag. Pontianak)
P.J. Eekhout	hfd. empl.	26/10	ex GSV (naar Afd. CM/HK)
C.J. v.d. Heiden	2de stm.	30/10	ex RV/SV
H. Hillebrandt	hfd. wtk.	30/10	ex RV
H. Broekman	3de wtk.	3/11	ex RV
J.H. Klein	hfd. empl.	3/11	ex EV (naar Ink. & Mag. dienst/Tg. Priok)
R.P. Disse	hfd. empl.	4/11	ex GSV (naar Ag. Medan)
J.A. Harmsen	2de stm.	4/11	ex RV/SV
V.W. Orih	hfd. wtk.	16/11	ex RV
P. Koning	2de stm.	17/11	ex RV/SV
J.M.A. Plante	gezagv.	18/11	ex RV
Fébure de Villeneuve			
C. Winkel	1e stm.	24/11	ex RV
J. Jonkman	2de stm.	24/11	ex RV/SV
W.J. Florie	2de stm.	24/11	ex RV/SV

Per ms. „Oranje“ ddo. 17/11 '55 :

G. Hofland	hfd. empl.	ex EV (naar ag. S'pore)
B.W. Jonkmans	hfd. empl.	ex EV (naar Afd. VRV/HK)
C.L.J. van Hartrop en gezin	hfd. empl.	ex EV (naar ag. Pontianak)
J.H. Happé en gezin	empl.	ex EV (naar Werkpl./Tg. Priok)
Mevr. M.M.A. v.d. Pas-van Alebeek	echtg. 2de stm.	
Mevr. S. Geutjes-van Voorst	echtg. 3de stm.	
Mevr. B.F. Berrevoets-Wissing en kind	gezin empl.	
Mevr. E.A. Weterings-Frölich	echtg. empl.	

Per ms. „Drente“ ddo. 22/11 '55 :

Mevr. E.A. Ista-van Putten	echtg. 2de stm.
----------------------------	-----------------

Hartelijk welkom !

VERTROKKEN

Per vliegtuig :

L.R. Andreas	2de wtk.	29/10	RV/SV
A. van den Brink	4de wtk.	29/10	RV/SV
J.W. Tj. de Vries	gezagv.	8/11	RV
H. Bruins	5de wtk.	12/11	RV/SV
A.D. Deunk	3de wtk.	18/11	RV/SV
P.A. v.d. Vuurst de Vries	1e stm.	19/11	RV
F.S.L. Henneman	adj. chef	21/11	ontslag op verzoek (ex afd. VZ/HK)
F.J. Hanou	2de wtk.	21/11	RV/SV
L.S. v.d. Meulen	hfd. wtk.	24/11	RV
J. Brons	2de stm.	25/11	RV/SV
G.H. Schroor	3de stm.	25/11	RV/SV
L.C. Groeneveld	3de stm.	25/11	RV/SV
B. Kwant	3de stm.	25/11	RV

Per ms. „Sibajak“ ddo. 4/11 '55 :

R.O.M. Madlé en echtg.	kv. gezagv.	einde dienstverb.
------------------------	-------------	-------------------

Per ms. „Tjibadak“ ddo. 12/11 '55 naar Australië :

Th. ten Brummelaar	empl.	EV (ex ag. S'pore)
--------------------	-------	--------------------

Per ms. „Oranje“ ddo. 24/11 '55 :

K. Boswijk	gezagv.	RV/OP
J.H.W. Bückmann en echtg.	chef van dienst	EV/OP (ex ag. Surabaya)
A.F.G. Smeets en gezin	hfd. wtk.	RV/VP
K.L. Fransz	hfd. wtk.	VP
P.C. de Waal	empl.	EV (ex ag. Singapore)
J.N.D. Blaauw en gezin	empl.	EV (ex Surveydienst/Tg. Priok)
A. Stuurman en gezin	empl.	EV (ex ag. Semarang)
E. van IJsseldijk	empl.	EV (ex ag. Palembang)
R.H.P. Bredero en gezin	empl.	EV (ex TD/BA/HK)
J. de Jong en gezin	1e stm.	RV/SV
J. Slijper en echtg.	1e stm.	RV/SV
E.F. de Nieuwe en gezin	2de stm.	RV/SV
J. v.d. Klok	2de wtk.	ontslag op verzoek
W.E. Burgemeestre en gezin	empl.	EV (ex Afd. Claims/HK)
C.J. de Witte	empl.	EV (ex Werkpl./Tg. Priok)

Goede reis en behouden aankomst !

NIEUW AANGENOMEN :

D.A. Koetin	loc. empl.	per 1/11 naar afd. CM3/HK
J.P. van den Bent	3de stm.	ddo. 17/11 per vliegtuig aangekomen
J. Labrùyère	3de stm.	ddo. 24/11 per vliegt. aangekomen
H. Knol	3de stm.	ddo. 25/11 per vliegt. aangekomen

Welkom bij onze maatschappij !

MUTATIES :

J.M. Kievits	hfd. empl.	ddo. 26/10 van ag. Paneh naar ag. Medan
Yap Soen Hian	loc. empl.	ddo. 28/10 van Ag. Makassar naar S.M.P./Berau
J.H. Ch. de Frank	loc. empl.	ddo. 1/11 van Afd. Claims/HK naar ag. Tg. Priok
F.H. Apou	hfd. empl.	ddo. 3/11 van ag. Surabaya naar Afd. Equipage/S'baia
D. Kandou	empl.	ddo. 13/11 van ag. Pare-Pare naar ag. Menado
G.S. Wennekes	hfd. empl.	ddo. 14/11 van ag. Singkawang naar Afd. Claims/HK
H.O.J. Bakker	empl.	ddo. 14/11 van ag. Medan naar ag. Palembang
Goh Tiong Kian	loc. empl.	ddo. 21/11 van ag. Makassar naar ag. Tg. Priok

Onze jubilarissen van deze maand

B. Palapessy
hfdk. II - afd. Verv./HK
35 jaar
9 December 1955

Geboren te Ema (Ambon) op 31 Augustus 1900 trad Berdus Palapessy op 4 December 1919 als klerk in dienst der KPM. Op 1 Januari 1949 werd hij tot 1e klerk benoemd en op 1 Januari 1954 volgde zijn bevordering tot hoofdklerk II.

Game
djurumudi - Perwakilan
Makassar
25 tahun
3 Desember 1955

Game dilahirkan di Enrekang pada tahun 1908 dan pada tanggal 3 Desember 1930 ia masuk bekerja dalam dinas K.P.M. di Makassar.

Game tetap masih belajar — dalam keadaan tjuatja jang burukpun — sebagai djurumudi sekitar pelabuhan Makassar. Pada tanggal 3 Desember j.a.d. akan diperingati olehnja, bahwa ia telah masuk bekerja dalam dinas Perusahaan kami selama 25 tahun.

Antonie Lantang, geboren 17 Mei 1909 te Tomohon, volgde de cursus voor ziekenverpleger en trad 20 December als verpleger in dienst van onze maatschappij. 1 Juli 1948 werd hij benoemd tot verpleger 1e klasse (hoofdklerk II), 1 Januari 1950 volgde zijn bevordering tot hoofdklerk I en 1 Juli 1952 werd hij tot beambte aangesteld. Op 1 Juli van datzelfde jaar werd hij tot hoofdmantri-verpleger/beambte bevorderd.

A. Lantang
hoofdmantriverpleger/
beambte Med.dienst
Tg. Priok
35 jaar
20 December 1955

Ramean bin Raäma dilahirkan di Tangerang pada tanggal 7 Djuli 1911 dan pada tanggal 11 Desember 1930 ia masuk bekerja dalam dinas Perusahaan kami sebagai buruh harian. Pada tanggal 1 Djanuari '51 ia dipangkatkan menjadi mandur dan pada tanggal 1 Djanuari 1953 menjusul keangkatannja sebagai beambte/onderbaas B. Pada tanggal 1 Djanuari 1955 ia diangkat menjadi beambte/onderbaas A.

Ramean bin Raäma
Onderbaas A/Beambte
Bengkelt/Tg. Priok
25 tahun
11 Desember 1955

Cornelis Frederik Martinus Rab werd 1 Juli 1910 te Djakarta geboren. Hij doorliep de 5-j.

HBS (Hogere Handelschool te Utrecht) en trad 15 December 1930 als employé in dienst van onze maatschappij. Hij werd geplaatst op de Afd. VRV van het Hoofdkantoor, waarna hij in Juni 1933 werd overgeplaatst naar de Buitendienst van het Makassar-agentschap.

Medio November van genoemd jaar werd hij voor een maand tewerkgesteld te Balikpapan en daarna keerde hij weer naar Makassar terug.

C. F. M. Rab
adj. chef - agent
Bandjermasin
25 jaar
15 December 1955

W. D. Schüler
locaal-employé
Nautisch Instituut.
25 jaar
1 December 1955

Willem Dederik Schüler werd 1 Februari 1910 te Djakarta geboren. Hij doorliep aldaar de Ambachtsschool en trad 1 December 1930 als leerling-instrumentmaker in dienst van onze maatschappij. 1 Januari 1946 werd hij tot hoofdklerk I bevorderd en op 1 Januari 1949 volgde zijn aanstelling tot beambte. 1 Januari 1955 werd de heer Schüler tot locaal-employé benoemd.

Enkele uitspraken over wetenschap en geweten

Die wetenschap vermeedert, vermeedert smart..... Prediker.

Er bestaat ook een intellectueel geweten, maar dit is veel zeldzamer dan het morele.....

Wijnaendts Francken.

De wetenschap heeft geen vaderland, maar de geleerde moet er wel een hebben.....

Louis Pasteur.

Menigeen zou zich verwonderen, als hij zag, waaruit zijn geweten bestaat, dat hem zo verheven voorkomt. Eigenlijk is het samengesteld: bijvoorbeeld uit een vijfde mensenvreze, een vijfde bijgeloof, een vijfde gewoonte, een vijfde vooroordeel en een vijfde ijdelheid; zodat hij in de grond niet beter is dan die Engelsman, die ronduit zei: „ik kan me de weelde niet veroorloven, er een geweten op na te houden.” Schopenhauer.

Het Nederlandse Historische Scheepvaart Museum

In 1913 werd te Amsterdam de Eerste Nederlandsche Tentoonstelling op Scheepvaartgebied, kortweg de Entos genaamd, gehouden. Een verzameling fraaie modellen en schilderijen op maritiem gebied, tijdelijk afgestaan door musea en particulieren, werd ten toon gesteld. Algemeen werd het betreurd, dat zoveel moois en leerzaams slechts tijdelijk was bijeengebracht.

Gesteund door handel en scheepvaart werd besloten een Nederlands Scheepvaart Museum te stichten. Enigermate vertraagd door het uitbreken van de eerste wereldoorlog kon in 1916 de Vereniging worden opgericht en door aankoop van een aantal collecties in 1922 het Museum aan de Lairesestraat te Amsterdam worden geopend. In dit pand is het Scheepvaart Museum, welker verzameling zich in de loop der jaren door schenkingen en aankoop steeds heeft uitgebreid, nog steeds gevestigd.

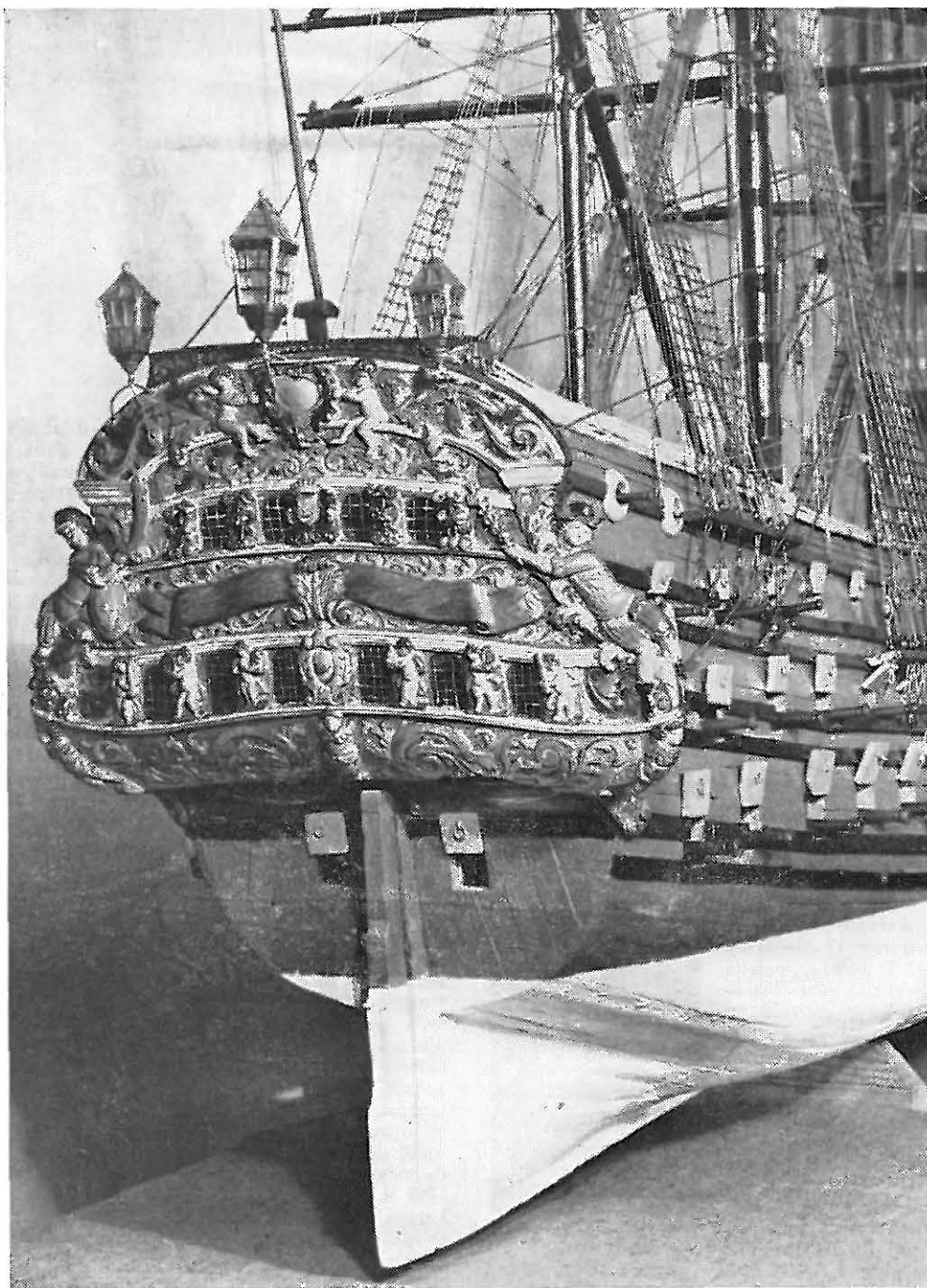
Het Bestuur heeft er zich op toegelegd de Nederlandse geschiedenis ter zee zo veel mogelijk te omvatten en tracht de ontwikkeling van onze scheepvaart en die van de scheepsbouw, de cartografie en de nautische wetenschappen in beeld te brengen.

Een bezoek aan het Museum kunnen wij alleszins aanbevelen. Het dubbeltje entree-geld behoeft voor niemand een bezwaar te zijn.

Uit de 17e eeuw zijn diverse schilderstukken ten toon gesteld, meestal een zeeslag voorstellende.

Kunstliefhebbers zullen de oude schilderijen niet bepaald bewonderen, aan zee- en luchteffecten ontbreekt nog al iets. De schepen zelf werden echter bijzonder nauwkeurig uitgebeeld. Vooral de pentekeningen en schilderijen van de Van de Velde's (de Oude en de Jonge) munten uit door grote nauwkeurigheid en vormen de beste bronnen voor onze kennis van schip en tuig uit de 17e eeuw. Het zelfde is het geval met de vele zeilschepen uit de 19e eeuw, getekend door Spin en Teupken. De opdrachtgevers waren meestal de eigenaren of kapiteins en dan moest een juist portret van het schip gemaakt worden, waaraan geen blokje verkeerd mocht zitten. Modelbouwers maken van deze nauwkeurigheid gaarne een dankbaar gebruik.

De oudste van de vele ten toon gestelde modellen is dat van een driemastschip van 1560. Fraaier is dat van een 17e eeuwse driedekker. In de gebeeldhouwde spiegel is het wapen van

*Een model van een Hollandse driedekker (eind 17de eeuw).
(foto: copyright Ned. Hist. Scheepvaart Museum — Amsterdam)*

Hoorn aangebracht. De Statenjachtjes zijn een sieraad op zich zelf. Wist U dat het door Amsterdam aan Koning Charles II van Engeland (1660) ten geschenke gegeven Statenjacht aldaar werd nageemaakt en feitelijk de stoot gaf tot de zeilsport daar te lande? Het woord „jacht” werd daarbij overgenomen.

Behalve de vele scheepsmodellen, zoals van een Compagnieschip van 1725 vele kleinere koopvaarders, de rondgebouwde hoekers en koffen en de scherpere kotters, brikken en schoeners vindt men een model van een halve scheepskameel. Daarmede konden de schepen een paar voet uit het water gelicht worden om zo de Pampus vóór Amsterdam te kunnen passeren.

Van de eerste stoomschepen (raderboten) is geen model bewaard gebleven. Wel een gravure van de „Curaçao” het eerste stoomschip dat in Westelijke richting de Oceaan overstak.

Van de snelle hooggetuigde clippers bezit het Museum een model van de „Voorlichter” van 1869. Vergelijkt men de diverse modellen, dan springt duidelijk in het oog de grote wijziging die de scheepslijnen in de 2e helft der 19e eeuw ondergingen.

Het Museum verheugt zich in het bezit van een grote verzameling, waaronder uiterst zeldzame en kostbare atlanten, waarvan we als oudste noemen de Florence-editie van 1478 en die van Ulm 1482. De gegevens voor de samen-

stelling werden door de zeelieden van die tijd verzameld door bestudering van vreemde kusten, gesteund door astronomische waarnemingen. De kaart getiteld *Terre Nova* van 1513 geeft een voorstelling van het toen kort tevoren ontdekte Amerika. De oudste Nederlandse kaart uit de 17e eeuw is afkomstig van Pieter Goos. Hierop zijn *Nova Zembla* en *Spitsbergen* en in het uiterste Zuiden *Vuurland* (omzeild door *Le Maire* en *Schouten* in 1616) en een groot deel van de kust van *Australië* getekend.

Oude aardgloben o.a. uit 1589 en 1612 hebben een ereplaats in de benedenzaal. Ook de hemelglobe van *Hondius* van 1600, waarop diverse sterrenbeelden om de *Zuidpool* voor het eerst werden opgenomen, kan men daar vinden.

De bijeengebrachte instrumenten, meest bestaande uit hoekmeetinstrumenten, kwadranten en graadstokken, zullen de „vakman” ongetwijfeld interesseren.

De belangstelling voor de omvangrijke maritiem-historische bibliotheek, die zowel moderne handboeken als zeldzame werken en kostbare oude journalen bevat, is steeds toenemend.

Wij hebben natuurlijk slechts hier en daar op een enkele bijzonderheid de aandacht kunnen vestigen en hopen slechts hiermede bij de lezers van „de *Uitlaat*” belangstelling tot een bezoek aan het Museum te hebben opgewekt wanneer zij met verlof in Nederland zijn.

G. Knijpenga.

Mr. W.L. Bessem, tot voor kort Chef van de Afdeling Personele Zaken, is 28 October jl. met verlof naar Europa vertrokken en zal daarna de dienst van onze maatschappij gaan verlaten. Op 26 October jl. werd hem door de Directie, dienst- en afdelingschefs van het Hoofdkantoor een afscheidslunch aangeboden in de *Djakarta Club*. Bovenstaande foto geeft het moment weer waarop President-directeur Mr. D.F. de Koe de scheidende Chef PZ, Mr. W.L. Bessem (gezetan aan de linkerhand van de heer De Koe) toespreekt.

(foto: Studio Tong & Tim)

Hoofdemployé L. Droppert †

Van het Amsterdam-kantoor ontvingen wij bericht dat de heer L. Droppert, Inspecteur Technische Dienst van genoemd kantoor, na een kortstondig doch smartelijk lijden op 22 October jl. te 's-Gravenhage is overleden.

Het is de heer Droppert, die dit jaar de 60-jarige leeftijd had bereikt, niet gegeven geweest zijn carrière bij onze maatschappij te volbrengen. Wij betreuren zijn voortijdig heengaan in hoge mate, want naast zijn technische kwaliteiten, had de heer Droppert dië persoonlijke eigenschappen, die hem zo uitermate geschikt maakten om voor de Technische Dienst naar buiten te treden en meer voor de maatschappij te bereiken, dan redelijkerwijs van hem verlangd kon worden.

Het hoge aanzien waarin hij bij onze relaties in binnen- en buitenland stond, bleek uit de ontelbare blijken van medeleven bij zijn overlijden. Ook wij allen van het Amsterdam-kantoor verliezen in hem een toegewijd werker en een sympathiek collega.

De begrafenis had onder zeer grote belangstelling 27 October jl. op de Begraafplaats „Westerveld” plaats. Vele leden van het Amsterdam-kantoor brachten mede de laatste eer. Namens de K.P.M. sprak Mr. W. A. J. Lucas, alsmede Ir. E. Struyk, waarna de oudste zoon voor de belangstelling en het medeleven dankte.

In memoriam

In Nederland is op 18 Augustus j.l. in de leeftijd van 55 jaar overleden de heer

W. T. Eysink

in leven gepensionneerd hoofd-werktuigkundige van onze maatschappij.

*

Uit Nederland ontvingen wij bericht dat op 14 October jl. te Utrecht, in de leeftijd van 56 jaar, is overleden de heer

J. B. van Oosterhout

in leven gepensionneerd adjunct-chef van onze maatschappij.

*

Te Bussum is 21 October jl., in de ouderdom van 70 jaar, overleden de heer

A. Werner

in leven gepensionneerd gezagvoerder van de K.P.M.

*

Op 60-jarige leeftijd overleed 22 October jl. te 's-Gravenhage, de heer

L. Droppert

in leven hoofdemployé van het Amsterdam-kantoor.

*

Op 28 October j.l. is in de ouderdom van 64 jaar te Overschie overleden de heer

F. H. J. Withagen

in leven gepensionneerd hoofd-werktuigkundige van onze maatschappij.

*

Te Vleuten (Utr.) overleed op 13 November jl. in de leeftijd van 65 jaar de heer

J. Linschoten

in leven gepensionneerd hoofd-werktuigkundige van onze maatschappij.

Zij rusten in vrede

De „Merak” aan de sloper verkocht.

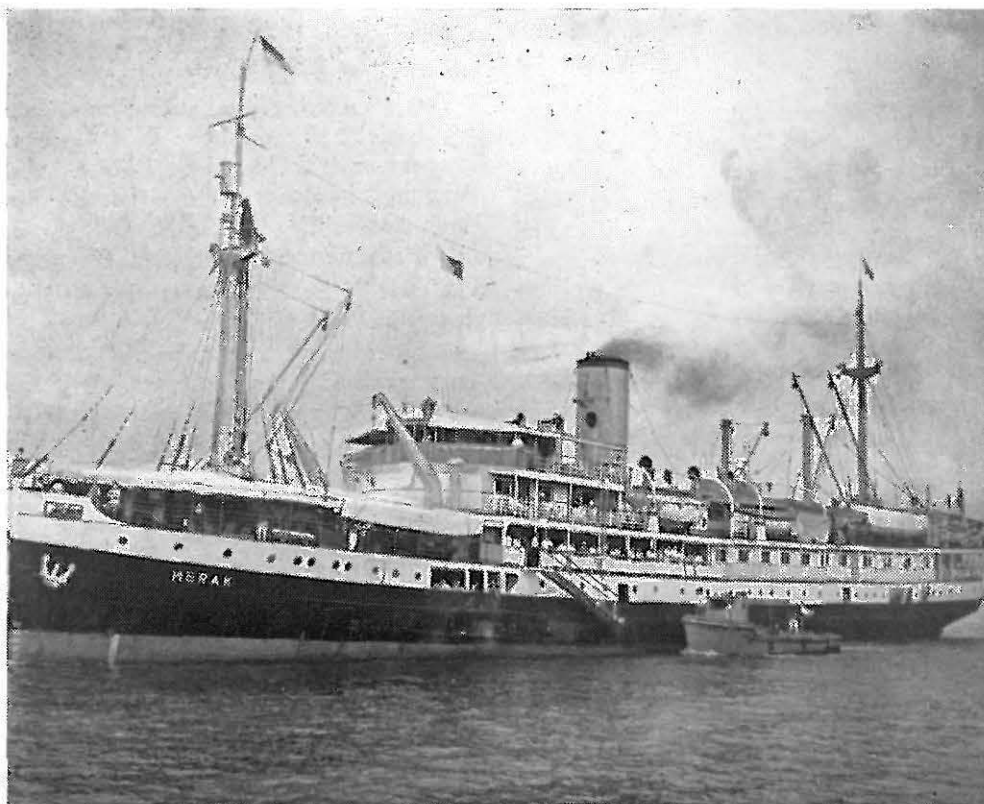
Het ss. „Merak” is voor de sloop te Hong Kong verkocht. Daartoe vertrok het schip, onder commando van gezagvoerder B. Broekhuizen, 30 November jl. voor de laatste maal van Tg. Priok en arriveerde 3 December d.a.v. te Singapore, alwaar het werd opgeleverd.

*

De „Merak” werd in 1925/26 op de werf van de Rotterdamsche Droogdok Maatschappij te Rotterdam gebouwd en volgde kort daarop zijn bestemming naar de Indonesische wateren, alwaar het in Juni 1926 officieel in dienst werd gesteld. Het was gebouwd om de veerdienst te onderhouden tussen Merak en Oosthaven v.v.; het zou zowel op Java als op Sumatra aansluiting moeten geven op de sneltreinen. Het heeft echter, op een enkele uitzondering na, steeds in ander emplooi gevaren, o.a. als vaste aflosser op de kleine sneldienst, doch op de veerdienst Merak-Oosthaven zag men het practisch nooit. Begin 1953 kwam daarin verandering. Het schip ging toen de snelle veerdienst onderhouden tussen Tg. Priok en Oosthaven v.v.; laat in de namiddag vertrok men van Priok en de volgende ochtend arriveerde de „Merak” reeds in Oosthaven (Pandjang). Daartoe werd toen de accommodatie voor de 3de- en 4de klas passagiers aanzienlijk verbeterd. Er werd voor een royale elektrische verlichting gezorgd, brede trappen werden aangelegd, zodat de passagiers op gemakkelijke wijze in en uit hun verblijven konden komen. Ook werd toen speciale aandacht besteed aan een ruime mechanische luchtverversing enz. Al deze aangebrachte verbeteringen maakten de „Merak” tot een zeer comfortabel schip, dat toen drie maal per week de reis van Tg. Priok naar Oosthaven en terug maakte.

Het schip had een inhoud van 1847 BRT., een lengte over alles van 82,5 meter en de grootste breedte bedroeg 12,88 meter. Het vermogen was 1550 IPK., hetgeen het schip een snelheid gaf van ca. 12 mijl per uur. De „Merak” bood plaats aan 64 hut- en ca. 700 dek- en tussendekpassagiers.

De „Merak” is dus nu te Singapore opgeleverd en zal binnenkort onder slopers handen vallen. Na ruim 29 jaar trouwe dienst is het thans definitief afgevoerd van onze vloot.

De „Merak” werd 3 December jl. te Singapore opgeleverd om te Hong Kong te worden gesloopt.

De Koninklijke Noord- en Zuidhollandsche Reddingmaatschappij De resultaten van onze oproepen

Onze lezers zullen zich ongetwijfeld herinneren, dat wij in de Maart- en Mei-nummers 1955 van „de Uitlaat” een (dringende) oproep plaatsten om zich als vaste contribuant van de Koninklijke Noord- en Zuidhollandsche Reddingmaatschappij op te geven.

Zo zult u zich ook het sympathieke idee van een onzer lezers herinneren, die toen spontaan aanbod om voor elke K.P.M.-er, werkzaam in het bedrijf buiten Europa, en die zich vóór 1 Juli 1955 als vaste contribuant van de NZHRM zou opgeven, een bedrag van tenminste f 3,— op rekening van deze nuttige instelling bij te storten.

Geheel zonder resultaten zijn onze oproepen niet gebleven, alhoewel wij er eerlijk gezegd veel meer van hadden verwacht! Maar..... we geven de moed niet helemaal op en zullen van tijd tot tijd de alarmklok voor de NZHRM blijven luiden.

Het bedrag dat aan de NZHRM werd overgemaakt valt wel mee, n.l. f 285,—, bestaande uit 11 vaste contributies en een gift ineens van f 250,— E.e.a. neemt echter niet weg dat er zich slechts 11 vaste contribuanten hebben aangemeld; dit hadden er o.i. beslist meer kunnen zijn!

Nu zal dus door onze bedoelde lezer een gelijk bedrag van f 285,— op rekening van de NZHRM worden bijgestort. Voor deze sympathieke geste zeggen wij hem, namens de Koninklijke Noord- en Zuidhollandsche Reddingmaatschappij, van harte dank. Het totale resultaat van het door ons uitgezonden s.o.s.-signaal bedraagt dan f 570,—.

Maar lezers, de mogelijkheid om zich als vaste contribuant op te geven blijft bestaan. Het adres van de NZHRM is u bekend: Herengracht 545 — Amsterdam; bankier is de Nederlandsche Handel Maatschappij — Vijzelstraat — Amsterdam (C) — Nederland.

Het „Schip van de week“ bestond 10 jaar

Het was 14 October j.l. een speciaal schip dat zee moest kiezen. Gepavoi-seerd ter ere van het 10-jarige bestaan van de Wereldomroep, waren aan boord een zestig-tal genodigden, gekozen uit de twaalf rederijen die regelmatig met het schip van de week meevaren. Uit iedere rederij één familie die het woord tot man of vader ergens op zee zou richten en één verlofganger om zijn ervaringen aan boord bij de ontvangst van familiegroeten te komen vertellen.

Natuurlijk moest er tevoren een sloepsoefening worden gehouden, om te voorkomen dat er tijdens de feestelijke vaart incidenten zouden voorkomen. Iedere passagier moest dus op de hoogte worden gebracht van het scheepsreglement.

De proefvaart werd gehouden op 12 October in Hotel Gooiland te Hilversum, waar onder het genot van een kopje koffie met gebak, de instructies werden gegeven voor de eigenlijke tocht. Zelfs het personeel van Hotel Gooiland had zich uitgesloofd om alles extra feestelijk te doen zijn en de kok kwam tevoorschijn met een schip van suikergoed, dat wel bekeken, maar niet geconcumeerd mocht worden. Hieruit blijkt wel, dat Hilversum wel degelijk meeleeft met alles wat er bij de omroep gebeurt. Tien jaar „Het schip van de week“ is natuurlijk ook wel een hele gebeurtenis.

Toen het gezelschap na een gezellige lunch eindelijk aan de eigenlijke

De heer J. Roering van het Amsterdam-kantoor (links) bood namens de rederijen aan de directeur van Radio Nederland-Wereldomroep de heer H.J. v.d. Broek een enveloppe met inhoud alsmede een oorkonde aan.

(foto: J. H. C. Vermeulen)

De „passagiers“ uit 12 rederijen, die 12 October j.l. in Hotel Gooiland aanwezig waren. Van de K.P.M. waren het: mevrouw Boswijk, de familie A. Niël, de heer J. Roering en mevrouw T.Y. Hobma.

(foto: J. H. C. Vermeulen)

proeftocht toe was, en de directie van de Wereldomroep in de salon was begroet, trad de heer Roering van de K.P.M. naar voren, die namens alle rederijen, die geregeld aan de uitzendingen deelnemen, de Wereldomroep complimenteerde met het jubileum. In het kort schetste de heer Roering hetgeen de Wereldomroep betekent voor de man op zee. Als blijk van waardering voor dit vele, dat men gedaan heeft en nog steeds doet, werd aan de directeur, de heer H. J. v.d. Broek, een enveloppe met inhoud en een oorkonde aangeboden. De inhoud van deze enveloppe moet dienen om een wens van de bemanning van „Het schip van de week“ te vervullen. Het was n.l. niet mogelijk om het cadeau buiten de jubilaris om te laten vervaardigen, de vakman moet er bij te pas komen, anders gaat het niet goed. De wens was n.l. een verlichtingsornament waarbij men de aanwezigheid van de brug van een schip moet gevoelen tijdens de wêkelijksche tochten, die het schip maakt. Bovendien moet dit ornament dan ook nog zoveel licht geven, dat er een brief bij gelezen kan worden. Kortom het was een dermate moeilijke opdracht, dat we, bang voor averij, ons daaraan niet hebben gewaagd. De enveloppe zorgt wel voor de rest.

Na dit onverwachte intermezzo, waarvan het een en ander niet alleen op de foto, maar ook op de gevoelige band werd vastgelegd, kon de tros worden losgegooid. Dit keer met Guus Tholen aan het roer (Guus Weitzel was naar Curaçao) zetten we koers naar de Oost waar o.a. de „Karossa“ werd gepraaid, om vervolgens het roer om te gooien en via de West de proefvaart te beëindigen.

Als muzikale gast was aan boord Max van Praag, die de passagiers met enige vlotte liedjes aangenaam bezig hield. Zelfs het scheepsoorkest was voor deze gelegenheid in dubbele bezetting aanwezig.

Begunstigd door goed weer liepen we zonder schokkende gebeurtenissen weer binnen. Het was een geslaagde tocht, die bij velen stellig een aangename herinnering heeft achtergelaten.

*

Op 13 October j.l. had in het fraaie Raadhuis te Hilversum de plechtige installatie plaats van Z. K. H. Prins Bernhard als Beschermheer van de Wereldomroep. Burgemeester d'Ailly bood een oorkonde aan en sprak Z.K.H. toe.

Daar dit Raadhuis niet groot is, kon men maar een zeer beperkt aantal genodigden getuige laten zijn van dit hoogtepunt in het feestprogramma. Maar voor degenen, die aanwezig waren, was het een evenement. Behalve het gesproken woord kon in dit geval een muzikale omlijsting worden geboden, waartoe alleen een radio-organisatie in staat is en die het geheel tot iets zeer bijzonders maakt.

De heer Roering was namens de K.P.M. getuige van dit gebeuren.

*

Driemaal is scheepsrecht zou men kunnen zeggen, en dit was ook de opvatting van de Wereldomroep.

Zaterdag 15 October was niet alleen de état-major van „het schip“ aanwezig in Hotel Gooiland, maar het hele personeel van Radio Nederland Wereldomroep was daar met een groot aantal genodigden om te genieten van een geslaagde feestavond, met bal na.

T.Y. Hobma-Glastra

What's in a name?

Een fles knalt stuk — champagne stroomt bruisend langs de voorsteven weg — het schip heeft een naam!

Natuurlijk is er iemand die deze naam heeft bedacht. Hierbij is met velerlei factoren rekening gehouden. Traditie en sentiment vormen als regel de voornaamste beweegredenen. Men wenst een bepaald persoon te eren door zijn naam te geven aan een mooi schip. Zo ontstaan namen als: „Johan van Oldenbarneveldt” en „Marnix van St. Aldegonde”. Het klinkt goed en het staat goed! Veel beter dan b.v. de naam „Eos”.

Goed, het schip heeft dus een naam. En dan begint het. De bladen vermelden de stapelloop. Er zijn of er worden mensen aan boord geplaatst. Er worden passagiers en lading geboekt. Er wordt dagelijks gecorrespondeerd en ontelbare malen wordt de naam van het schip geschreven en genoemd. Weliswaar worden namen vaak afgekort. Om bij het eerste voorbeeld te blijven spreekt men van „de Johan” of „de Marnix”, maar officieel is dit niet toegestaan.

Zo'n naam draagt het schip veelal tot het wordt gesloopt of na een langdurige diensttijd aan een andere rederij wordt verkocht. Als we nu eens aannemen dat zo'n schip 25 jaar onder haar eerste naam vaart, betekent dit dat zo ruw geschat die naam 10.000.000 maal wordt geschreven.

Schrijft u nu eens Johan van Oldenbarneveldt. En schrijft u daarna eens Toba of Both. Verschil in tijd 5 seconden. Wat geeft dat nu? Wel 25.000.000 seconden in 25 jaar of zo ruim weg 14.000 man-uren of wel de normale arbeidscapaciteit van 6 personen gedurende een vol jaar. Wanneer dit alles betaalde arbeid zou zijn, zou dit zeker even zovele gulden kosten!

Men ziet hieruit dat het in elk geval de moeite loont om bij het bepalen van de naam voor een schip de zakelijke factor wat meer op de voorgrond te plaatsen.

Er hiermede is nog lang niet alles gezegd. Wees u nu eens strikt eerlijk. Heeft u zich nog nooit, werkelijk nog nooit, vergist tussen de namen „Waibalong” en „Waikelo”? Of „Karossa” en „Karaton”? Natuurlijk wel! En wat zijn de gevolgen geweest? Het is nog goed afgelopen zeker? En in 't vervolg controleert u „even” of de naam juist is. Maar u zult het toch met mij wel eens zijn dat de mogelijkheid om zich te vergissen wel zeer sterk in de hand wordt gewerkt door het geven van namen die zoveel op elkaar gelijken. De kans op ernstige vergissingen, die

geld gaan kosten, bestaat daardoor eveneens.

Als het niet anders zou kunnen, zouden wij dat risico moeten dragen. Maar het kan zeer zeker wel anders. Vergist u zich tussen „Ophir” en „op ten Noort”, tussen „Ruys”, „Tegelberg” of „Boissevain”? Het antwoord ligt voor de hand. Het zou de eerste keer nog moeten worden!

Laten wij dan hopen dat de volgende serie namen onderling totaal verschillend zijn en kort, vooral kort!

v. K.

*

Amerika verslindt papier.

Wanneer men al het papier zou nemen, dat per jaar in Amerika gefabriceerd wordt en daarvan één strook zou maken van een meter breed, dan zou men daarmee een papieren pad kunnen leggen dat reikte van de aarde naar de planeet Mars en terug — een afstand van meer dan 112 miljoen kilometer. En dan zou er nog genoeg over zijn om 800 keer rondom de aarde te wikkelen, of nog eens 32 miljoen kilometer.

En dat is nog niet genoeg om in de Amerikaanse behoefte aan papier te voorzien. Amerika moet jaarlijks nog 5 miljoen ton papier importeren. Geen ander land ter wereld produceert en verbruikt zoveel papier. Alleen de stad New York gebruikt al meer papier dan alle landen van Centraal- en Zuid-Amerika.

Ieder van de 165 miljoen Amerikanen gebruikt gemiddeld 180 kilo papier per jaar, dat is één pond per dag. Dat hoeft geenszins te verwonderen, als men ziet dat het Zondagsblad van grote bladen als de New York Times en Herald Tribune alleen al dikwijls een kilo of meer weegt. In Azië bedraagt het papierverbruik per hoofd minder dan twee kilo per jaar.

Met de ontdekking van houtpulp als grondstof voor papier, in het midden van de negentiende eeuw door de Duitser Friedrich Gottlob Keller en vooral na de toepassing van een chemisch procédé voor het omzetten van hout in pulp, is de papierfabricage sterk gestegen. Heden ten dage komen er van de drukpersen in Amerika 50 miljoen kranten per dag, terwijl 20.000 tijdschriften per jaar 500 miljoen exemplaren het licht doen zien.

Gemiddeld is er voor één oplage van het Zondagsblad van de New York Times een hoeveelheid papier nodig, dat verkregen wordt uit 't houtbestand van een bos van 80 ha. Een oplaag van het telefoonboek van Manhattan verslindt een woud van 100 ha. Als men alle telefoonboeken die in Amerika in een jaar gedrukt worden, zou opstapelen, dan zou men een toren krijgen van 1600 km of 182 keer de hoogte van de Mount Everest.

(Trouw)

„Moeder! Vader wil me niet met de trein laten spelen, die ik Jantje voor z'n Kerstmis heb gegeven!”

Brantas Travessa-race 1955.

Na een week uitstel, noodzakelijk door het feit dat op de vastgestelde datum geen of weinig koopvaardij-schepen in de haven van Surabaya, Tg. Perak, aanwezig zouden zijn, werd deze roei/zeilwedstrijd voor sloepen van koopvaardij-schepen op Zondag 18 September 1955 voor de vierde maal gehouden.

Zoals bekend heeft deze wedstrijd plaats als herinnering aan de zeiltocht van een sloep van de „Travessa” welk schip in de Indische Oceaan in enkele minuten zonk, waarna de sloepscommandant zijn „bodem” na een fenomenale tocht in behouden haven wist te brengen.

Telken jare wordt in diverse havens ter wereld een „Travessa”-race georganiseerd. Zo wordt deze wedstrijd te Hongkong ca. 1 Januari gehouden en dit jaar te Singapore in de maand Augustus verzeild en verroeid met een deelname van zes sloepen.

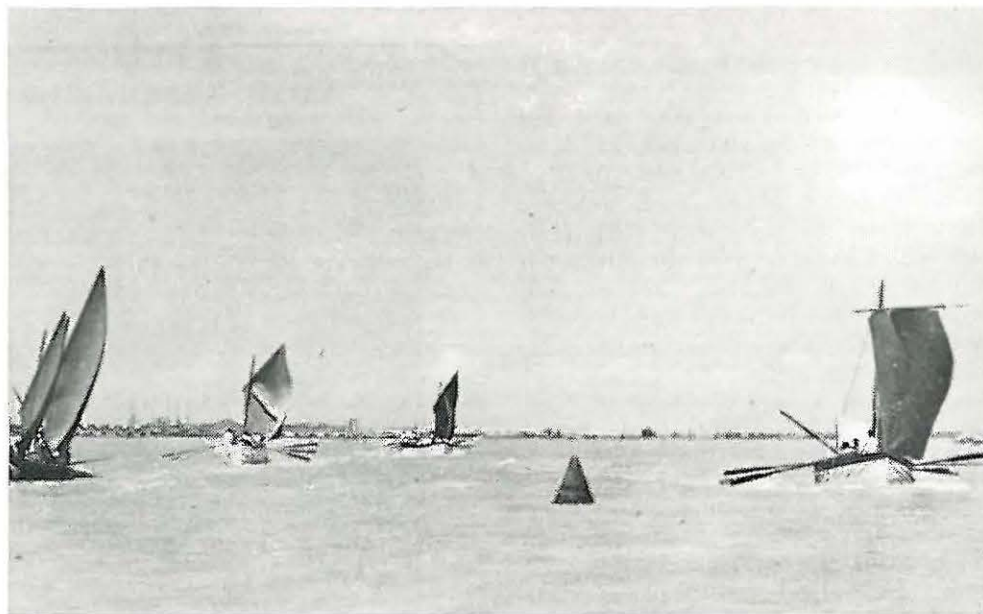
Dat de belangstelling van de zijde van de koopvaardij-schepen groot is, kan geïllustreerd worden door het feit dat in het jaar 1954 te Surabaya de bemanning van de sleepboot „Oostzee”, direct na binnenkomst, de sloep streek en deelnam aan de wedstrijd. Het m.s. „Tjiwangi” van de K.J.C.P.L. en het m.s. „Van Riemsdijk” van de K.P.M. streken dit jaar, direct na binnenkomst, hun sloep met „vechtlustigen” en verschenen op tijd aan de start, terwijl de sloep van het m.s. „Wonorato” van de K.R.L. reeds vele dagen te voren bekend had gemaakt mede te zullen dingen.

Als mededinger „hors concours” verscheen voorts aan de start een sloep van het m.s. „Banjoewangi” bemand met leden van de W.S.V. „Brantas”, welke vereniging zoals bekend, als gastvrouw optreedt bij de wedstrijd. Ook de leden van de Sportvereniging van de „Droogdok Maatschappij Surabaya” hadden een sloep van het m.s. „Banjoewangi” veroverd en namen deel, terwijl nog een viertal boten van de Indonesische Marine aan de start verscheen.

De Marine Commandant, Kolonel Nazir, gaf van zijn belangstelling blijk door bij de start aanwezig te zijn en het verloop van de wedstrijd vanaf de starttoren te volgen.

Na inspectie van de uitrusting kwamen de deelnemers op de startlijn ten anker, waarna het startsein werd gegeven vanuit de volgboot.

Tot aan de kop van de Hollandpier werd in hoog tempo geroeid, waarbij het opviel dat geen spinnekoppen door het water kliefden. Bij het passeren van de Hollandpier kregen alle deelnemers een sein, waarna de zeilen werden ge-

De sloepen in actie.....

hesen en, begunstigd door een straffe Z.O. wind, werd de reis vervolgd.

De „Wonorato” wist als eerste de boei benoorden het Loodsmansvaarwater te ronden, een fraaie prestatie. De thuisreis welke eveneens in het geheel zeilend en roeiend naar eigen keus mocht worden afgelegd, was minder goed bezeild, zodat enkele sloepen „slagen” moesten leggen en daardoor gelapt werden.

Op het laatste traject kwamen de riemen van de sloepsbemanning van het Droogdok een woordje medespreken, zodat met klappende zeilen deze sloep op de finish aanstevende. De talrijke Surabaijansen waren getuige van een zeer spannende finish, daar de scherp belijnde sloep van de „Dewa Rutji” van de Indonesische Marine, met het dolboord haast onder water, eveneens op de finish aanstootte. De mannetjesputters van de D.M.S. gaven echter geen krimp en kwamen als eerste door de finish, waarmee zij zich in het bezit stelden van de wisselbeker. Met weinig tijdverschil kwamen daarna de andere sloepen eveneens door de finish, zodat spoedig de prijsuitreiking door de Marine Commandant kon plaats vinden.

Alle deelnemers kregen als blijk van deelname een fraai geschreven diploma, hetwelk bij allen ongetwijfeld aangename herinneringen aan een sportief genoeg zal oproepen. Dit diploma zal bij het sloepgastdiploma worden gevoegd.

Het is te hopen dat het volgende jaar de bemanning van niet-deelnemende schepen mast en schoorsteen als tribune zullen verwisselen met zeildoof en helmstok, zodat een nog groter aantal deelnemers aan de start zullen verschijnen.

Kranen voor Rotterdam.

In Juli 1954 heeft de gemeenteraad van Rotterdam besloten een crediet van f 200.000 toe te staan voor de aanschaffing van negen wipkranen met 36 m vlucht. Sedertdien zijn wederom enige aanvragen tot beschikbaarstelling van kranen ontvangen, terwijl bovendien behoefte blijkt te bestaan aan twee reservekranen ter vervanging van die, welke wegens herstelwerkzaamheden gedurende een lange periode buiten gebruik moeten worden gesteld. B. en W. achten het met het oog op de nog steeds toenemende vraag noodzakelijk de bestelling van negen kranen voorshands met drie uit te breiden.

B. en W. stellen zich voor de opdracht voor de levering van de twaalf kranen te splitsen in een van zes met 36 m vlucht en een van zes met 38 m vlucht.

Met de aanschaffing van deze twaalf kranen zal, mede als gevolg van de gestegen arbeidslonen, in totaal een bedrag van f 3.000.000 zijn gemoeid, zodat B. en W. een aanvullend crediet van f 1.000.000 vragen.

S.O.S. — Noodreisverzekering

Het komt nog al eens voor dat leden van het varend- en walpersoneel, daartoe door zeer dringende familie-omstandigheden genoodzaakt, zich per eerstvolgend vliegtuig naar Nederland begeven. Waar men deze (hoge) kosten zelf dient te betalen, hebben wij gemeend de aandacht van onze lezers te moeten vestigen op onderstaand bericht, dat wij aantreffen in „Financieel Bericht” no. 5 van 17 Maart jl., een uitgave van de firma Oldenborgh & Co. te Amsterdam:

Er is weer eens een nieuwe soort verzekering op de markt verschenen, die bedoeld is voor Nederlanders, die in het buitenland verblijven of daar hun beroep uitoefenen, zoals emigranten, diplomaten, zeelieden enz.

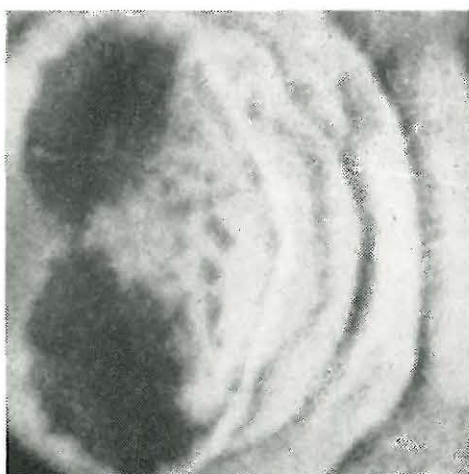
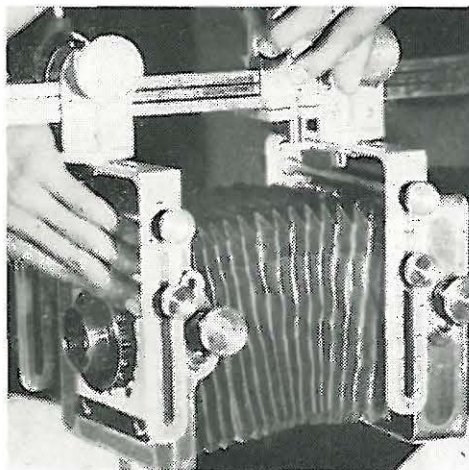
Zij allen leven gescheiden van hun achtergebleven betrekkingen, wat het scherpst gevoeld wordt in geval van een onheilstijding, een bericht over een ernstig ongeluk of een levensgevaarlijke ziekte.

Dank zij het luchtverkeer kan men tienduizenden kilometers in zeer korte tijd afleggen, maar de kosten aan heen- en terugreis verbonden vormen veelal een onoverkomenlijke hinderpaal om van deze kans gebruik te maken en zich onverwijld naar de betrokkene te spoeden.

Er zijn nu in samenwerking met de K.L.M. enige polisvormen ontworpen, die het mogelijk maken nagenoeg geheel op kosten van assuradeuren de „noodreis” te ondernemen van of naar elk punt op de aardbol. De in den vreemde vertoevende kan zich naar Nederland spoeden, als de achterblijvende iets ernstigs overkomt of omgekeerd kan de achterblijvende zich naar het buitenland begeven, als zijn „relatie” daar in levensgevaarlijke toestand verkeert. Door combinatie kan men zich naar beide zijden dekken.

Gedekt worden 90% van de kosten van de heenreis, van de terugreis (desgewenst ook per schip), 100% van de bijkomende vervoerskosten en ongevallenrisico gedurende 20 dagen verblijf bij de te bezoeken persoon. Betreft het een reis naar het buitenland, dan zijn bovendien nog de verblijfkosten gedurende 20 dagen gedekt. Beroep op polis is mogelijk in geval van ziekte of ongeval met een zodanig levensgevaar gepaard gaande, dat naar geneeskundig oordeel de aanwezigheid van de naaste betrekkingen dringend gewenst is. De premies variëren voor de verschillende polisvormen van f 25,— tot f 75,— per jaar.

Onze maandelijks foto-prijsvraag

Hiernaast staat de oplossing van de foto-puzzel, voorkomende in het October-nummer van „de Uitlaat”; de balg van een fototoestel. De uitgeloopte Rp. 15,— vallen ten deel aan:

W. Sun — employé — agent-schap Makassar.

*

Toch geloven wij niet dat u erg veel moeite zult hebben met nevenstaande opgave. Bekijkt u de foto eens goed, draai deze pagina zo nodig in verschillende richtingen en wij zijn er van overtuigd dat u er achter komt!

Zend uw oplossing toe aan: de Redactie van „de Uitlaat” — p/a n.v. K.P.M. - Medan Merdeka Timur 5 — Djakarta.

In de linker-bovenhoek van de envelop zet u: foto-prijsvraag en verder moet u er voor zorgen dat uw naam en adres duidelijk op de oplossing staan vermeld.

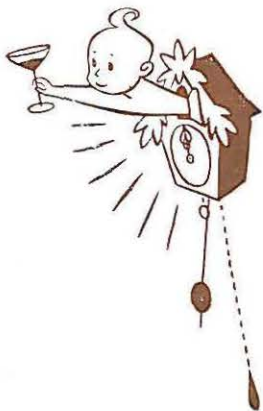
Uiterste datum van inzending: 20 Februari a.s.

Deze foto werd gemaakt vanaf het dak van het Scheepvaarthuis te Amsterdam. Op de achtergrond het Centraal Station; links de St. Nicolaaskerk.

(foto: G. J. Boom)

Oud en Nieuw

Wie komt niet, in de dagen rond het afsterven van het jaar, tot het opmaken van de balans over de levensperiode, die op Oud en Nieuw achter ons komt te liggen? Een balans van winst en verlies — met een voordelig, of een nadelig saldo en, zoals een zakenman dat doet met de balans van zijn onderneming, zo zeggen wij ook: Het was een goed jaar — of: Dat had beter gekund.

Maar de man, die de balans van een onderneming deskundig bekijkt, laat zich niet misleiden door de slotcijfers. Hij weet, dat een balans, die een fraai getal laat zien als batig saldo, nog niet hoeft te betekenen, dat het jaar in alle opzichten voor de wind is gegaan. Er kan een groot verlies zijn geweest, dat later is gecompenseerd door een grotere winst. Het kan ook zijn, dat de winst maar schijn is, omdat er „roofofbouw” is gepleegd op de onderneming, investeringen zijn achterwege gebleven, zodat de toekomst er, ondanks de „boekwinst”, toch niet zo rooskleurig uitziet.

Maar het tegenovergestelde is even waar. Een nadelig saldo betekent vaak niet, dat het afgelopen jaar zonder resultaat is geweest. De onderneming kan een moeilijke tijd doormaken, doordat nieuwe producten moeten worden aangemaakt, nieuwe machines aangeschaft, het productieproces moet op gang komen, en daarom leverde de onderneming in dat jaar weinig winst op. Maar de zaak is levenskrachtig, en de toekomst ziet er rooskleuriger uit, dan dat verliessaldo zou doen vermoeden.

Dat alles komt, doordat de periode, waarover men de werkzaamheden beziet, eigenlijk vrij willekeurig is gekozen. Een tijdsbestek van een jaar is maar een korte spanne tijds — zowel in het leven van een onderneming, als in het leven van de mens. En de resultaten, die in dat ene jaar worden behaald, zijn (gelukkig) niet doorslaggevend voor het succes, dat het leven

van een onderneming of van de mens ten deel zal vallen.

Hoewel het herdenken van het afgelopen jaar rond de laatste dag van December begrijpelijk en menselijk is — de balans, die wij op dat tijdstip opmaken, zegt al even weinig over het al dan niet slagen van ons leven als de balans van de onderneming. Wanneer het ons, juist in dit ene jaar, niet zo is gegaan als wij ons dat bij het begin van deze periode hadden gedacht — dan wil dat nog niet zeggen, dat daarom ons hele leven dreigt te mislukken. Ieder leven heeft zijn hoogte- en dieptepunten, maar zij beslissen niet over het geheel. Wij staan bovendien te dicht bij dat stukje verleden: wij missen het vermogen, om dat kleine stukje van ons leven in het juiste perspectief te zien. De term is versleten door het vele gebruik, maar daarom nog niet minder waar: De tijd heelt alle wonden.

Daarenboven: wat soms verlies schijnt, betekent in werkelijkheid vaak winst, of voorbereiding voor betere tijden. De onderneming, die in een bepaald jaar verlies lijdt door kostbare voorbereidingen, klaagt niet en zit niet bij de pakken neer — een mens, die op een „mislukt” jaar moet terugzien, doet verstandig zich evenmin door tegenslag te neer te laten drukken. Wat ons niet vernietigt, maakt ons sterker: ook tegenslagen maken ons sterker.

Onttrekken aan de „Oudejaarsstemming” kunnen wij ons niet — maar wij moeten wel blijven bedenken, dat ons leven niet staat of valt met het succes of het mislukken van een jaar. Achter het oude, staat het nieuwe jaar, staat de toekomst en die toekomst ligt voor een groot deel in onze eigen handen. Laten wij, ook op de Oudejaarsavond, liever vóór, dan achter ons zien.

Gelukkig nieuwjaar!

Nieuws van de Postzegel Verdeel Commissie

De Postzegel Verdeel Commissie heeft weer een kleine voorraad postzegels voorhanden ter verdeling.

Gegadigden worden verzocht hun aanvraag voor een enveloppe met zegels in te dienen vóór 1 Februari a.s.; alle aanvragen welke de P.V.C. ná 1 Februari a.s. bereiken, zullen terzijde worden gelegd.

De prijs der enveloppen zal ná de loting bekend worden gemaakt.

Beleefd doch dringend verzoek bij uw aanvragen GEEN geld in te sluiten!

De Postzegel Verdeel Commissie

Nieuwe procedure inzake beperkte deviezenvrije import

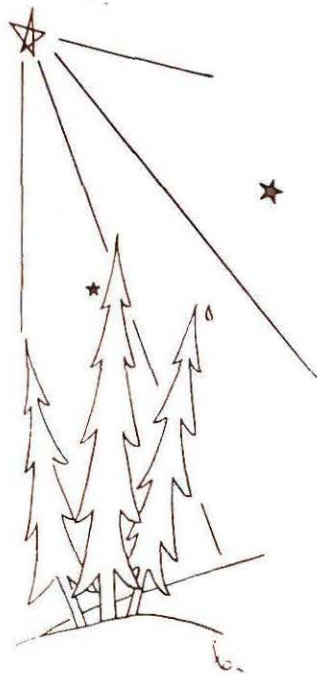
In het Vigi-bulletin (samengesteld en uitgegeven door de Vereniging van Importeurs-Groothandelaren in Indië) no. 54 van 15 November jl. lezen wij de bekendmaking no. c-37/62 van het Bureau voor Handelsdeviezen. Ten behoeve van onze lezers laten wij bedoelde bekendmaking hier in extenso volgen:

Het Bureau voor Handelsdeviezen heeft de gelegenheid opengesteld tot het aanvragen van vergunningen voor deviezenvrije invoer tot het importeren van monsterzendingen, reclamemateriaal, geschenksendingen met een hogere waarde dan Rp. 300.— en artikelen voor persoonlijk gebruik. Dit laatste geldt speciaal voor de ingezetenen, die volgens de geldende deviezenbepalingen in het bezit mogen zijn van buitenlandse betaalmiddelen.

Op het kantoor van het B.D.P., Hajam Wuruk 6 Djakarta, zijn formulieren verkrijgbaar voor het aanvragen van dergelijke vergunningen. Deze formulieren kosten Rp. 2,50 per set. De aanvragers zijn verplicht om de vereiste T.P.I. volgens de thans geldende bepalingen te betalen. Het kantoor is geopend van 8—12 uur.

Deze regeling geldt niet voor passagiersgoederen, die volgens de normale procedure door de douane kunnen worden behandeld.

Bureau voor Handelsdeviezen
Hoofd Afdeling Voorlichting/
Publiciteit
w.g. J.B. Gerungan.

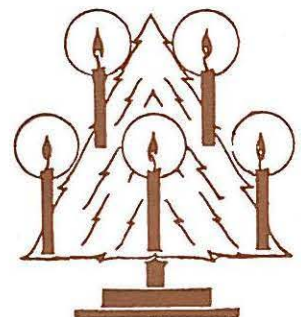

Kerst-kruiswoordraadsel

(copyright „Denksport“)

Van links naar rechts:

1 paf — 7 drukkend warm — 11 verfstof — 18 rubber — 19 steen — 20 deel van het ge-
laat — 22 misdaad — 24 voor de vuist — 26
klamp — 27 edelknaap — 28 handvol — 30
deel v.e. schip — 31 vogel — 32 insect — 24
lange woordenreeks — 37 vrucht — 39 raam-
scherm — 40 groot mens — 42 Ierland — 43
bergpas — 45 levendig — 46 bladader — 47
zijrivier v.d. Rijn — 49 voorzetsel — 50
hond — 52 voegwoord — 53 vernis —
54 keukengerei — 56 in het jaar der
wereld — 58 boom — 60 herkauwer —
62 noot — 63 water in Utrecht — 65
munt — 66 los — 68 smalle weg — 69
voorzetsel — 70 hoeveelheid — 71 watering
— 72 voorzetsel — 73 soort stof — 75 vader
van Lea en Rachel — 77 geologische periode
— 79 heden — 80 volgens de akten — 81
teugel — 83 op de wijze van — 84 schor —
85 eenheid v. arbeidsvermogen — 87 zacht —
89 bijwoord — 91 naaigerei — 93 grondsoort
— 95 pl. in Overijsel — 96 verlaagde toon —
98 pl. in Gelderland — 99 lenig — 101 afgod
— 102 vaartuig — 103 sober — 106 eerwaar-
dige heer — 108 deel v.e. trap — 109 voor-
zetsel — 110 tuimeling — 112 wijs — 113
hond — 115 kippenloop — 116 anonymus —
117 loods — 119 wijnglas — 120 spel — 122
administratietroepen — 123 leraar — 124 oor-
logsgod — 126 honingdrank — 127 herkauwer
— 128 voor de middag — 130 grappenmaker
— 132 portret — 134 vreemde munt — 135
schrede — 137 toespijs — 138 gevaar — 139
zijrivier v.d. Donau — 140 verborgen gehou-
den — 141 verfstof — 142 beginsel v.e. kwaal
— 144 juist — 146 oud schriftteken — 148 de
onbekende — 149 Chinese munt — 150 deel
v.d. bals — 152 gang v.e. paard — 154 noot
— 156 maanstand — 158 schip — 160 naar
het punt van uitgang — 162 scheidingslijn
— 164 noot — 165 vlug dier — 167
Eng. drank — 168 edelman — 169 op
de wijze van — 170 uitroep — 171 voeg-
woord — 173 heilige — 175 grap — 176 half
sterk — 177 speelruimte — 179 gedeelte — 180
streling — 182 bijwoord — 184 deugniet —
185 rivier in Spanje — 186 bijzonder goed
— 188 plant — 190 deel v.h. lichaam — 192
gewicht — 193 Nederl. zegat — 194 toespijs
— 196 bijwoord — 198 middelb. leeftijd —
200 voegwoord — 202 bijwoord — 204 plaats
in Friesland — 206 muziekstuk — 208 ambts-
halve — 209 vernis — 211 gravin v. Holland
— 212 wig — 213 vocht — 215 gesteente —
216 heidemeer — 217 plaats in Gelderland —
218 voorzetsel — 219 opschepper — 220 opge-
geven werk — 222 militair — 223 vogel —
224 etenbereider — 226 aanroep — 227 nood-
zakelijk — 229 pers. vnw. — 231 zintuig —
233 baas — 235 zeer kwaad — 237 bijwoord
— 238 Turkse tarwe — 240 veldvrucht — 242
handvat — 243 ogenblik — 245 dikhuidig dier
— 247 steen — 248 voorzetsel — 249 aanwijz.
vnw. — 250 uitdrukking — 252 diepe afkeer
— 253 register — 255 pers. vnw. — 256 pl.
in Duitsland — 258 gesteente — 259 lokspijs
— 260 Ind. eilandengroep — 262 schouwburg-
rang — 263 geweldig — 264 opzet.

De oplossing van het E-geogram, voorkomende in het October-nummer van „de Uitlaat“, luidt als volgt:

1. moedervlek — 2. kalkmergel — 3. schilderen — 4. heksenwerk — 5. erfpachter — 6. reïteratie — 7. overtreden — 8. interimair — 9. nummerbord — 10. belegering.

Wij ontvingen slechts 2 (zegge: twee!) goede oplossingen. De eerste prijs van Rp. 25,- gaat naar R.F. Kraag — employé PZ/HK en de tweede prijs van Rp. 15,- naar mevr. J.T. Doornik — Dj. Garut 14 Djakarta. De derde prijs kan derhalve niet worden uitgelooft.

*

In verband met de komende feestdagen hebben wij op deze en nevenstaande pagina een Kerstkruiswoordraadsel opgenomen. Waar deze puzzle wel van bijzonder grote afmeting is, hebben wij gemeend om onder de goede oplossingen een eerste prijs te moeten uitloven van Rp. 50,—, een tweede prijs van Rp. 30,— en een derde prijs van Rp. 20,—. De oplossingen moeten uiterlijk 20 Februari a.s. in ons bezit zijn.

*

Voor inzenders gelden de volgende voorwaarden:

1. Inzendingen, welke duidelijk van naam en adres zijn voorzien, te richten aan: de redactie van „de Uitlaat“ p/a n.v. K.P.M. Medan Merdeka Timur 5 Djakarta.
2. Onduidelijk geschreven oplossingen worden zonder meer ter zijde gelegd.
3. Voor juiste inzendingen zijn 3 geldprijzen beschikbaar gesteld:
1 prijs van Rp. 50,—
1 „ „ Rp. 30,—
1 „ „ Rp. 20,—

4. Over oplossingen en/of toekenning der prijzen kan NIET worden gecorrespondeerd.

Twee visitekaartjes

Van de twee personen, wier naam hieronder staat, is één een vrouw. In de namen is verborgen hun beroep, dat men kan vinden door de letters van de naam om te zetten:

1. B. E. Dorheuwel
2. S. Rijze-Woerden.

Onder de goede inzendingen stellen wij één prijs beschikbaar van Rp. 25,—. Oplossingen moeten ons uiterlijk 20 Februari a.s. hebben bereikt. Op de envelop zette men in de linker-bovenhoek: visitekaartjes. Controleer wel of u uw naam en adres op de inzending heeft vermeld.

Misverstand

„Vliegen wil ik,” zuchtte het poëtische meisje, „vliegen!”
„Maar kind” zei haar praktische minnaar „waar moet ik in vredesnaam in deze tijd van het jaar vliegen vandaan halen?”

Niks

„Weet je wat er later met jou gebeurt?” vroeg het mooie meisje van 14 jaar aan de minder knappe vriendin, waarmee ze ruzie had.
„Nee. Wat dan?”
„Niks!”

„Madame Tic Tac”

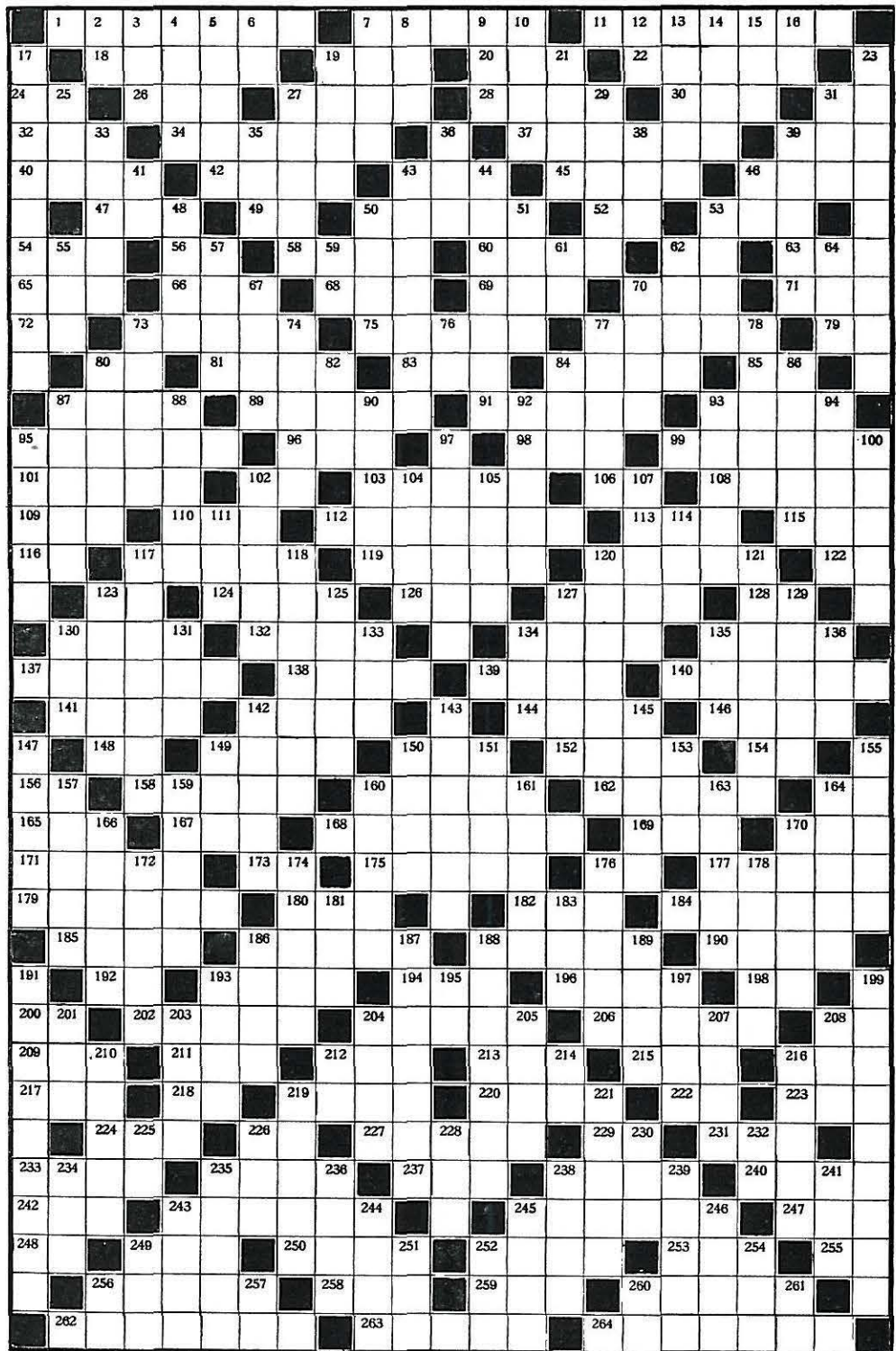
Donegal Street London

coffee and sandwiches

Opened on Friday
January 20th 1956, 8 p.m.

Van boven naar beneden:

2 eerstkomende — 3 vlug — 4 trots — 5 plant — 6 voor de vuist — 7 overwinning — 8 vrag. vnw. — 9 ivoor — 10 kleur — 12 voormiddag — 13 fototoestel — 14 voedsel — 15 zwaardwalvis — 16 uitgave — 17 wereldstad — 19 oeverdam — 21 oud gewicht — 23 reukwerkmaker — 25 dicht — 27 stad in Frankrijk — 29 rolletje geldstukken — 31 schrobnet — 33 bouwval — 35 deel v.h. skelet — 36 loophek — 38 ingebeeld meisje — 39 afkeer — 41 te zijner plaatse — 43 onverschrokken — 44 kamhagedis — 46 voorzetsel — 48 herkauwer — 50 zak — 51 helder — 53 kleur — 55 behoefte — 57 geldstuk — 59 zeer zacht (muz.) — 61 evenzo — 62 Turkse tarwe — 64 telwoord — 67 deel van Spanje — 70 schrede — 73 overschot — 74 barak — 76 bladzijde — 77 kweker — 78 wapen — 80 deel van een effect — 82 huisgenote — 84 beet — 86 soort stof — 87 stad op Sumatra — 88 dicht oerwoud in Z. Amerika — 90 zijrivier van de Donau — 92 godheid — 93 uitspraak, stem — 94 mythologische figuur — 95 godin — 97 suffer — 100 deel van het jaar — 102 lijfeigene — 104 bijwoord — 105 denkbeeld — 107 treurspel — 111 een der ledematen — 114 priem — 117 deel van ons land — 118 jaarboek — 120 café — 121 stad in Denemarken — 123 Russ. riviermond — 125 meubel — 127 tuin — 129 gemeensch. weide — 130 hoofddeksel — 131 vreemde munt — 133 familielid — 134 bundel — 135 voorzetsel — 136 aanwijz. vnw. — 142 rijtuig — 143 gevangenis — 145 tafelfles — 147 deel v.h. hoofd — 149 hoeveelheid — 150 Rom. keizer — 151 deel v.h. been — 153 erg — 155 kermisgebak — 157 hoofddeksel — 159 de geboortedag vierend — 160 woudkoe — 161 gebaar — 163 stad in België — 164 krijgsmacht — 166 deel v. Malakka — 170 muziekinstrument — 172 verdieping — 174 heesterachtige naaldboom — 176 rentmeester — 178 kooplust — 181 godin — 183 vr. munt — 186 profeet — 187 stad in Frankrijk — 188 vlug — 189 plantendeel — 191 astronomisch instrument — 193 Hindoes boek — 195 bergruimte — 197 vlug — 199 niet meer in werkelijke dienst — 201 bakje — 203 twijgje — 204 wortel — 205 deel v.h. lichaam — 207 hetzelfde — 208 aanzien — 210 grauwe erwt — 212 boksterm — 214 familielid — 216 pl. in Gelderland — 219 soepvlees — 221 gedeelte — 225 voegwoord — 226 pers. vnw. — 228 hond — 230 boom — 232 rivier in Azië — 234 plant — 235 groot logement — 236 gauw — 238 Europ. rivier — 239 reeks — 241 water in Utrecht — 243 zeepost — 244 deel v.e. trap — 245 lengtemaat — 246 gevaar — 249 bijwoord — 251 gemeen — 252 scharnier — 254 windvrij — 256 geheel de Uwe — 257 noot — 260 ambtshalve — 261 Delftse titel.

Over man en vrouw.

Een man is zo oud als hij zich voelt,
een vrouw zo oud als ze er uitziet.

Mortimer Collins

Vrouwen huilen vaker dan mannen,
maar hun tranen hebben minder zoutgehalte.

Victor E. van Vriesland

Mannen zijn zeldzaam.

Napoleon Bonaparte

De man wikt, maar de vrouw beschikt.

Oliver Wendell Holmes

De klieren maken de man

Koos Versteeg

Wilt gij de mannen leren kennen?
Bestudeert de vrouwen.

Jean-Jacques Rousseau

Een onbeduidende man is niets, een
onbeduidende vrouw is toch nog altijd
een vrouw.

Jan Greshoff

Vrouwen geven de mannen het goud
van hun leven, maar zij willen het altijd
in wisselgeld terug.

Oscar Wilde

